

MAGYAR TEMETKEZÉS

A HALÁL MÁSKÉNT

KÜLÖNLEGES
TEMETÉSI MÓDOK

A THANATOPRAXIA
KÉPZÉSE

A „REFORMÁCIÓ 500”
FASOR

PÉLDAMUTATÓ
ÖSSZEFOGÁS...

A VÉN GULYÁS
TEMETÉSE

HADISÍR-FELÚJÍTÁS
SZABADSZÁLLÁSON

A NAGYKÖRÖSI
REFORMÁTUS
TEMETŐ FEJLŐDÉSE

SÍRÁSÓ VERSENY, 2017

HÚSZ ÉVES A MATESZSZ

ORSZÁGOS TEMETKEZÉSI EGYESÜLET ÉS IPARTESTÜLET

OTEI

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Évet kíván a Keletfa Kft!*

*Hagyomány
és minőség*

R10

◆ **Keletfa**

H-4405 Nyíregyháza,
Lujza u. 6.
Tel.: 06 (42) 460-782
www.keletfa.hu

Tisztelt Kollégák, kedves Olvasók!

Az év végi ünnepek, karácsony és újév beköszönte előtt sokan elgondolkozunk azon, mik azok az értékek, irányvonalak, melyek mentén mindennapi életünket folytatjuk.

Miközben számos újítás segíti mindennapi munkánkat, a hagyományok tisztelete, értékeink megóvása is fontos feladatunk. Ismernünk kell gyökereinket, hogy támaszt nyújtsanak az utókornak. Hitet, melybe kapaszkodhatunk, ami átsegít a nehézségeken akkor is, ha a hétköznapok maguk alá gyűrnék.

Mindenki számára más jelentheti azt a pozitív energiát adó, töltekezést segítő plusz tényezőt, melytől megerősödhet. Sokaknak ez a hit, sokaknak az összefogás ereje, a bizalom, melyet embertársaink felé érezhetünk. A segítő szándékú együtt

gondolkodásról, a tevékeny emberi hozzáállásról közvetít több írásunk is ünnepi lapszámunkban.

Szeretném hinni azt, hogy az emberi közönnyt mind több helyen felváltja a tenni akarás, hogy túlmodernizált világunkban az elszigetelődés helyett ismét közösségi élménnyé válhat az együtt, tevékenyen töltött idő öröme.

Ezekkel a gondolatokkal szeretnék Önöknek békés karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kívánni!

Varga József

a szerkesztőbizottság elnöke

Magyar Temetkezés kegyeleti szakmai kiadvány

Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület (OTEI) lapja

Felelős kiadó

Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület elnöksége
1134 Budapest, Váci út 23–27.

Szerkesztőség

Hírös Temetkezési Kft.
6000 Kecskemét, Mátyás király krt. 38.
Telefon: +36-30/9855-424
E-mail: magyartemetkezés@gmail.com

A szerkesztőbizottság tagjai

Balogh Károly, Kerekes Sándor, Marján Tibor, Puskás Béla, Varga József (elnök)
Nyomda: Print 2000
Nyomdai előkészítés: Pixelgraf

TARTALOM

ELŐSZÓ	1
A BONCMESTER KISMAMA	4
EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS	5
A HALÁLRLÓL EGY KICSIT MÁSKÉPP	7
KÜLÖNLEGES TEMETÉSI MÓDOK	8
A THANATOPRAXIA	10
ELHUNYT SZÁVAY BÉLA	11
A REFORMÁCIÓ TÖRTÉNETE, ÉRTÉKE ÉS HATÁSA	12
FASOR A REFORMÁCIÓ EMLÉKÉRE	13
HÍREK – ESEMÉNYEK	14–15
PÉLDAMUTATÓ ÖSSZEFOGÁS...	16
A VÉN GULYÁS TEMETÉSE	17
FELÚJÍTOTT HADISÍROK	18
DICSÉRTESSÉK A JÉZUS KRISZTUS!	19
AZ ARACSI PUSZTATEMPLOM	20
A NAGYKÖRÖSI REFORMÁTUS TEMETŐ FEJLŐDÉSE	22
VALÓBAN „MORBID”, „SZOKATLAN” ÉS „ABSZURD” EGY SÍRÁSÓ VERSENY?	24–25
ÜNNEPI KÖZGYŰLÉS A MAGYAR TEMETKEZÉSI SZOLGÁLTATÓK ORSZÁGOS SZAKEGYESÜLETÉNEK 20 ÉVES MEGALAKULÁSA ALKALMÁBÓL	26
HALOTTAK NAPI MEGEMLÉKEZÉSEK BUDAPESTEN	27
USZKAY HUBA REFORMÁTUS LELKÉSZ	28

A boncmester kismama

Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestülethez érkezett a következő levél. Zsók-László Anett keresett meg Ausztriából azzal a kéréssel, hogy segítsék neki a thanatopraxiával* kapcsolatban továbbképzést találni. Szerencsére a közelmúltban Budapesten tartott előadást Novák Gergely, a Thanatopraxiai Társaság Kft. ügyvezetője. Magyarországon ennek a területnek ő az egyik szakértője, ezért őt ajánlottam az érdeklődő figyelmébe. A levelezésünk során azonban arra is fény derült, hogy Anett jelenleg Ausztriában él, és éppen gyesen van. Ezért megkértem, hogy mesélje el, miért választotta hivatásként a boncmesterséget, és milyen nehézséggel kellett megküzdenie a „férfiasnak” kikiáltott pályán. Kérésemtől nem zárkózott el, sőt. Egy szokatlanul őszinte interjú tárul fel az olvasók előtt az előítéletektől sújtott szakmával kapcsolatban. A beszélgetést Kerekes Sándor készítette.

AZ INDULÁS

„Voltam én már hentes, riporter, boltos, pincér...”

Már gyerekkoromban nagyon foglalkoztatott az emberi test, orvosi pályára készültem, viszont anyagi nehézségek miatt nem mertem bevállalni az orvosi egyetemet, ezért inkább kimentem 18 évesen hentesüzembe dolgozni Németországba. Ott jöttem rá, hogy késsel szerek dolgozni, a mai napig nagyon érdekel az anatómia, és ott kezdtem el ezzel a gondolattal kacérokodni: boncmester szeretnék lenni. Voltam én már hentes, riporter, boltos, pincér, de úgy éreztem, hogy olyan szakmát szerettem volna találni, ami nemcsak arról szól, hogy bejárnok pénzt keresni, hanem amit szeretek, amihez szenvedély köt, ami hivatás lehet. Amikor elmentem Budapestre, hogy elvégezzek egy 400 órás boncmesteri tanfolyamot, ott egyáltalán nem is találkoztam holttesttel, csak elméletet, pl. a kedvenc tantárgyamat, anatómiát tanulunk. Életem első közvetlen kapcsolatára halottal majd csak később, a kórházi gyakorlaton került sor.

AZ ELSŐ ESET

„Majd megérintettem, és belenéztem a szemébe.”

Az első páciensemre a mai napig emlékszem, a nevére és az arcára is, soha nem

is fogom elfelejteni. Nagyon kedves gyakorlatvezetőim voltak, akik tudták, hogy milyen fontos az első benyomás. Emlékszem, hogy bementem a boncterembe – ők már előkészítették nekem a páciens – egy hölgyről beszélünk –, és először nem mertem megérinteni. Rájöttem, hogy nem is a holttest látványa hozott zavarba, hanem inkább a meztelenség. Majd megérintettem, és belenéztem a szemébe. Akkor tudatosult bennem, hogy a lelke már nincs ott, az egy üres test, és inentől kezdve nem is zavart soha, hogy halottakkal van dolgom.

Viszont a mai napig úgy kezelek minden egyes páciens, mintha élő személy lenne, hogy megkapja a maximális tisztességet.

A KÉPZÉS

„...inkább keressek magamnak más hobbít.”

Amióta dr. Lesznyák József patológus főorvos elkezdte oktatni a szakmát, gyökeresen megváltozott a boncmesterszakma elsajátításának lehetősége. Addig gyakorlatilag ebbe a mesterségbe bele kellett születni, vagyis a hetvenes, nyolcvanas, kilencvenes években nagyon zárt és szűk a boncmesterek közössége. Öt évvel ezelőtt, amikor jelentkeztem a 400 órás OKJ-s képzésre, egyáltalán nem csodálkoztak azon, hogy nő vagyok, sőt, nem

csak én voltam egyedül ilyen bátor. A mi csoportunknak majdnem a fele lány volt, és a tanfolyamot sokkal többünk fejezte be eredményesen, mint a fiúk. Sajnos az elhelyezkedésben a férfiak még mindig előnyösebb pozícióban voltak, és vannak jelenleg is, ezzel a diszkriminációval nekem is szembesülnöm kellett. Történt ugyanis, hogy a gyakorlatomat – akkor már Ausztriában éltem a férjemmel – a határ közelében fekvő kórházban szerettem volna elvégezni, de az egyik főorvosnő kerek perccel kijelentette, hogy ő nem dolgozik nővel. Mikor rákérdeztem, hogy miért, azt felelte, hogy egy nő nem tudja sem testileg, sem lelkileg úgy végezni ezt a szakmát, mint egy férfi, és inkább keressek magamnak más hobbít! Eszébe sem jutott azt feltételezni, hogy én ezt a szakmát valóban szeretem, és ez a szenvedélyem. Végül Szekszárdon, a Balassa János Kórháznál sikerült a gyakorlatomat teljesíteni Soponyai István (Sopi) boncmesternél és dr. Cifra Jánosnál, a patológia osztályvezető főorvosánál, akiktől nagyon sokat tanulhattam.

A MAGYAR VALÓSÁG

„...bevittem a saját késeimet, mert egyszerűen a benti eszköztár használhatatlan volt.”

A magyar társadalomban a halál még mindig tabutéma. A boncmesterséggel

* **Thanatopraxia:** E tevékenységet bizonyos értelemben az antik kultúrában, mint például az egyiptomi kultúrában honos balzsamozási eljárás közvetlen utódjának tekinthetjük. A thanatopraxia fogalma a 60-as években került a szakmai köztudatba: a kifejezés a Thanatos (görög halál-isten) és a praxis (tevékenység, kivitelezés, tapasztalat) szavak összetételéből született. Manapság azonban az alkalmazásában sem a vallási, sem a misztikus oldal nem játszik szerepet, és a célja is egészen megváltozott. A mai értelmezés szerint ugyanis a thanatopraxia esetében nem arról van szó, hogy az elhunytat az örökkévalóság számára őrizzük meg, hanem hogy a ravatalozás idejére fenntartsuk természetes állapotát, s így lehetőséget tudunk adni a családtagoknak arra, hogy elbúcsúzhassanak szerettüktől. De igény lehet az is, hogy hosszabb időre is fenntartsuk a testnek ezt az állapotát (pl. külföldi szállításhoz). Az eljárás során a képzett szakember képes arra, hogy az elhunyt külsejét olyanná tegye, mint amilyen az néhány nappal a halála előtt lehetett. Akár a halál beálltát követően több nappal is lehetséges még a változtatás, ezáltal a temetési határidő könnyen meghosszabbítható.

kapcsolatban pedig olyan sztereotípiák élnek, ami egyszerűen elképesztő. Amikor a kórházban dolgoztam, és a patológián én nyitottam ki az ajtót a hozzátartozók előtt, rendszeresen azt hitték, hogy én egy doktornő vagyok. Amikor megtudták, hogy én fogom elvégezni a boncolást, én fogom lemosdatni, felöltöztetni, utolsó útjára felkészíteni az elhunytat, rendszerint „padlót fogtak” a meglepetéstől. Miért? Mert sokan azt hiszik, hogy egy boncmester az gyakorlatilag hentes, aki előbb-utóbb úgyis alkoholista lesz, mert ezt épeszű ember nem tudja huzamosabb ideig csinálni. Csak amikor elbeszélgettem velük, vagy bekísértem őket a hozzátartozójukhoz, hogy elbúcsúzzanak, akkor látták be, hogy mekkorát tévedtek. Senki nem gondolta, hogy egy nő ennyire empatikusan és profi módon tudja ellátni ezt a feladatot.

Szintén érdekes a szakma viszonyulása hozzánk. A magyar egészségügyben sokan lenéznek ezt a területet, sokak szemében mi csak eltakarítók vagyunk. Ez a mostoha helyzet köszön vissza a fizetések tekintetében.

Az elvégzett munka arányában a közalkalmazotti státusból fakadó bér nevetségesen alacsony. Gondoljon bele! Ha az élő betegek tekintetében gyakran forráshiányos a terület, akkor mi a helyzet az elhunytak esetében.

Munkám során gyakran mentem be úgy dolgozni, hogy inkább bevittem a saját késeimet, mert egyszerűen a benti eszköztár használhatatlan volt.

HÁLAPÉNZ

„...jogában áll azt tudni, hogy mi az, ami jár, és mi az, ami extraként igényelhető.”

Amikor az ember elveszít valakit, akkor a legsérülékenyebb. A hozzátartozó kiszolgáltatottá válhat az ügyintézés során, hiszen a fájdalom mellett egy számára idegen közegben kell papírokat beszerezni, nyilatkozatokat tenni. A halál bekövetkeztétől az eltemettetésig tartó folyamatban ezzel a lelki terheléssel sokan visszaélnek, sajnos a boncmesterek közül

is. Nem feltétlenül mindenhol ez a helyzet, például Szekszárdon nem volt jellemző. Paraszolvenciát soha nem fogadtam el senkitől, de arra volt precedens, hogy egy néni néhány kiló almát hozott nekem, mert annyira hálás volt azért, hogy a férje jó kezekbe került, és minden ellátást megkapott tőlem.

A törvény úgy rendelkezik, hogy fedetlen testet nem adhatunk ki a boncteremből, akár hozott be ruhát a hozzátartozó, akár nem. Ennek az öltöztetésnek az árát a kórházban mindenki megfizeti, vagyis ez a szolgáltatás alából jár. Az már más kérdés, hogyha valaki szeretne igénybe venni egy balsamozást, egy hajfestést, egy sminkelést – a szolgáltatások tekintetében a határ ma már a csillagos ég –, akkor ennek az árát legálisan, számlára mindenki megfizetheti. Ebben nem találok semmi kifogásolnivalót, abban az esetben, ha erről a tájékoztatás korrekt. Vagyis mindenkinek jogában áll azt tudni, hogy mi az, ami jár és mi az, ami extraként igényelhető.

A DIFFERENCIA

„...itt minden olyan eszközt meg lehet rendelni, amire szükséged van.”

El kell, hogy mondjam, hogy Ausztriában nincs hálapénz. Sem a patológián, sem a szülészetben, sehol sem az egészségügyben. Abban a kórházban, amivel én kapcsolatba kerültem, például ki írták: „Kérem, ne sértsen meg minket a hálapénzzel”. A különbség természetesen a bérezésben érhető tetten. Ausztriában egy kezdő boncmester alapfizetése pótlékok nélkül 1800 euró, Magyarországon 130 ezer forint. A veszélyességi pótlékkal, készenléti díjjal együtt – és ami nagyon vonzó, a továbbképzési lehetőségeket is igénybe véve – könnyen elérhető a 3000 euró fölötti jövedelem. A munkakörülményekről nem beszélve! Egy magyarországi patológián, ahol később dolgoztam, például nem volt szemmosó készülék arra az esetre, ha esetleg valami a szemünkbe fröccsenne. De még egy laboros maszk sem volt, ami védte volna a szemünket.

Gumikesztyű, szájmascsk és köpeny. Ennyi volt a felszerelésünk. Ausztriában ez elképzelhetetlen, itt minden olyan eszközt meg lehet rendelni, amire szükséged van, nincs anyagi korlátozás.

Ugyanakkor furcsa paradoxon, hogy az a szakmai tudás, amivel rendelkezem, az mégis magasabb szintű az osztrákokhoz képest.

Az otthoni képzésnek és a mestereimnek köszönhetem az anatómia- és latin tudásomat. Ausztriában nem kell tudnod például szerveket boncolni, azt csak az orvosnak kell. Otthon viszont teljesen magától értetődő volt, hogy ezt is megtanultuk, és besegítettünk a patológus orvosnak, ha kellett. Ausztriában is inkább férfias szakmának tartják a boncmesterséget, de az utóbbi években tudatosan töreksenek ennek enyhítésére. Például, még mielőtt elmentem gyesre, akkor voltam egy állásinterjúm a Bécsi Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Karán, ahol kifejezetten női munkaerőt kerestek, és az intézmény ezt külön preferálta.

HIVATÁSTUDAT

„...ha tudjuk a miérteket, akkor sokkal könnyebb...”

Nyilván minden szakmának megvan a szépsége és a nehézsége, itt is előfordul az, hogy nemcsak időskorban elhunyt embertársunkkal hoz össze a sors, hanem fiatal gyermekkel, akár csecsemővel is. Nekem mint édesanyának maximálisan meg kellett tanulnom különválasztani a hivatásomat és a családi életemet, és az érzéseimet megfelelően kezelni. Ilyen esetben úgy viszonyulok a helyzethez, hogy annak a gyermeknek már sajnos nem tudok segíteni, de a szülőknek, a nagyszülőknek, a hozzátartozóknak viszont igen. Arra a kérdésre, hogy mi történt és miért történt, ugyanis választ tudok adni. Ha az ember tudja a miérteket, akkor könnyebben belenyugszik, mintha nyitva maradna egy ilyen fontos kérdés. Ha nincs megfelelő válasz, sokkal nehezebben lehet lezárni ezt a tragikus élethelyzetet. Persze ilyen szituációkat követően nekem is

nagyon nehéz. Ezért megpróbálok magamban egy képzeletbeli rolót lehúzni, hogy mire hazáérek, a munka ne akadályozzon meg abban, hogy újra teljes mértékben a kislányomé és a férjemé tudjak lenni.

TERVEK

„...a külső is egyre hangsúlyosabb lesz, nemcsak az élet, hanem a halál területén is.”

Most, hogy 16 hónapos lett a kislányom azt szeretném, hogy a munkám és a családom között sikerüljön megtalálni a középutat. Ezért, ha letelt a két-éves gyás időszak, olyan munkát vállalnék, amely ezt lehetővé tenné. Így találtam rá a thanatopraxiára! Meggyőződésem, hogy ebben lesz a jövő. A mostani idősebb korosztály esetében még nem számít annyira a külső a halált követően, az én generációmnál viszont a külső is egyre hangsúlyosabb lesz, nemcsak

az élet, hanem a halál területén is. De nemcsak a korosztály hiúsága segíthet a thanatopraxia elterjedésében, hanem az is, hogy végre ledőlnek azok a tabuk, amelyek eddig tiltólistára tették a halál és a végtisztesség kérdését. Azt remélem, hogy néhány éven belül Ausztriában, és főként Magyarországon is, eljutunk oda – nemcsak a hozzátartozók, hanem a szolgáltatók oldaláról is –, hogy az elhunyt a lehető legjobb minőségű ellátást kapja meg.

Ebben a folyamatban a thanatológia*, a thanatoesztétika és a thanatopraxia

megkerülhetetlenné válik. Ezért a célom az, hogy ilyen területen képezsem tovább magam. Szeretném, ha a halott társunktól nemcsak lelki, hanem fizikai változásban is úgy tudnánk elbúcsúzni, hogy őrre mindig szívesen emlékezzünk vissza.

*** Thanatológia:** A thanatológia lényege abban rejlik, hogy a halál és az ahhoz kapcsolódó cselekvéssor a legmagasztosabb pillanata az életnek, és csak a születéshez hasonlítható. Kár elrejtetni azt, ami valójában önmagában is rejtély, az élet igazi csúcspontja, egyfajta beteljesülés. A modern életszemlélet a jó halálnak a gyors, fájdalommentes, öntudatlan halált tartja, pedig a thanatológia kutatásai szerint felfoghatatlan és közvetíthetetlen értéket mutatnak az élet utolsó órái és legutolsó pillanatai. A halál ugyan magányos dolog, de a hozzátartozók számára mindig keserves csoportélmény, veszteség és fájdalom együttes megjelenése. A thanatológia számtalan területe arra hívja fel a figyelmet, hogy beszéljünk a halálról, és ne vegyük félvállról, ha lehet, ne féljünk tőle.

A 120 éves múltra visszatekintő temetkezési szolgáltatásomat, előrehaladott koromnál fogva megszüntettem. A felszereléseket jutányos áron eladom, beleértve a gyári Mercedes halottszállító gépkocsit felújított állapotban, angol Ortas gyártmányú sírásó gépet, mely szgk-val is vontatható, réz- és alumíniumkandeláberek és drapériákat.

**Érdeklődni lehet:
Id. Brinza Béla**

**3320 Eger, Tűzoltó tér 3.
Tel: 06-20-9421-010
id.brinzabela@gmail.com**

POZITRON BT. HŰTÉSTECHNIKA

Egyedi tervezésű hűtőkamrák
gyártása

Helyszíni kivitelezés

Megbízható szakmai háttér

40 év tapasztalat

Rugalmas ügyintézés

Keressen minket bizalommal!

Pozitron Bt.

**6728 Szeged, Vágány u. 8.
Mobil: 06 30 9255 947
E-mail: pozitron@invitel.hu**

Tisztelt Olvasók!

14 éve dolgozunk azon, hogy a temetkezési vállalkozók a temetkezési törvény reklámmal kapcsolatos passzusainak híven, megfelelő helyet biztosítsunk szerződött ügyfeleink részére. Mint eddig, most is fejlesztjük szak-, illetve hírportáljaink felületét, és a 2003-ban létrehozott kegyelet.hu oldalt követően 2006-ban a temetkezes-info.hu oldalt is bemutattuk. Az azt követő 11 évben vállalkozásunk folyamatosan felületet biztosított a temetkezési szolgáltatók számára, és most már megyei, sőt település szinten is ott vagyunk az online médiában.

A közösségi oldalak segítségével már minden korosztály számára elérhetővé tesszük vállalkozásainak információit, és 2013-ban Temetkezési fórum néven zárt csoportot üzemeltetünk a Facebook-on, ahol a regisztrált tagok megoszthatják egymással a véleményüket. Szolgáltatásunkban az ár-érték arány kedvezőbb, mint bárhol másutt. Honlapjaink minden mértékben megfelelnek a mai kor követelményeinek. Munkánkkal nemcsak értéket teremtünk, de folyamatosan informáljuk a temetkezési társadalom résztvevőit is.

**Arold Péter
kegyelet.hu**

Eucharisztikus világtkongresszus

2020-ban a magyar főváros ad otthont az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusnak, 1938-ban már tartottak eucharisztikus világtkongresszust Budapesten.

Az eucharisztikus világtkongresszus, más néven Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus a római katolikus egyház rendszeresen megrendezett, világméretű eseménysorozata, melynek célja az Oltáriszentség megismerésének és tiszteletének elmélyítése. Szervezője a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottsága.

A négyévenként más-más helyszínen meghirdetett kongresszusnak előre meghirdetett címe van, melyre előadásokkal készülnek, illetve sok közös imát tartanak, és szentségimádáson vesznek részt a hívők. A kongresszus igyekszik érthetőbbé tenni a Krisztus által az utolsó vacsorán meghirdetett áldozatbemutatót, és annak fontosságát, amiben esetenként segítségükre vannak az elismert oltáriszentségi csodák is.

Az Eucharisztia saját ünnepe az Úrnapja (Corpus Domini), amit a világegyház a pünkösd nyolcadát követő csütörtökön tart. Számos országban ilyenkor körmenettel tisztelegnek Krisztus teste előtt, az átváltoztatott ostyát ilyenkor a pap az erre a célra kialakított díszes szentségmutatóba (monstrancia) helyezi, s baldachin alatt hordozza körbe a hívekkel együtt énekelve és imádkozva.

Az Úrnapját először 1246-ban tartották meg Liège-ben, amikor egy apáca látomásának hatására a helyi főesperes, Jacques Pantaléon körmenetet rendelt el. Alig néhány évvel később Pantaléont IV. Orbán néven pápává választották, s az egyházfő 1264-es Transiturus című bullájában az egész világon elrendelte az Úrnapját, az ünnepi szertartásrend kidolgozását pedig Aquinói Szent Tamás végezte

el. Az Úrnap megünneplésének elterjedésével vált szokássá az Oltáriszentség körülhordozása, de általánossá csak a 15. századtól lett.

Az ellenreformáció idejében az Eucharisztia tisztelete újra megerősödött, mintegy ellenpéldául a szentséget egészen másképp értelmező protestánsok számára. A protestánsok Úrvacsorának nevezik, és nem is tekintik Krisztus valóságos jelenlétének, felfogásuk szerint a kenyér és bor csak jelkép. Míg az ellenreformáció fellendítette az Eucharisztia-tiszteletet, népszerűsítette a hívek gyakori szentáldozáshoz járulását, az egyházban felbukkanó szélsőséges csoport, a janzenisták éppen hogy az életben egy-két alkalommal történő áldozást propagálták. A Cornelius Jansen leuveni teológus és Michel De Bay yperni püspök nevével fémjelzett, nem csekély népszerűségnek örvendő mozgalom vélekedése szerint Krisztus közöttünk lévő jelenléte olyan fenséges és megrendítő titok, hogy a gyarló földi ember nem is méltó arra, hogy megközelítse, „táplálkozzon vele”. A terjedő janzenista nézetek negatív hatásának a jezsuiták szolgáltattak ellenpótlást a Jézus szíve-tisztelet meghonosításával.

A felvilágosodás, a francia forradalom és a liberalizmus egyre terjedő eszméi az Eucharisztia-tiszteletet némiképp elhalványították, ami a 19. század végén új erőre kapott. A vallást elvető államtól és a szekularizációtól idegenkedő papoknak és hívőknek egyre több társulatuk alakult a hitélet védelmére; imacsoportok, oltár-egyletek jöttek létre Európa-szerte, az Eucharisztia tisztelete is fellendült. Míg Németországban javában dúlt a kultúrharc állam és egyház között, Franciaországban pedig az elvilágiasodott Harmadik Köztársaság egyre-másra hozta az egyházat ellehetetlenítő törvényeket, Lille-ben megtartották az első nemzetközi eucharisztikus kongresszust.

Az eucharisztikus kongresszusok kezdeményezője Emilia Tamisier, egyszerű dél-franciaországi asszony volt, aki eleinte

zarándoklatokat szervezett az Eucharisztia jegyében, első alkalommal 1874 júniusában Avignonba.

Az első nemzetközi eucharisztikus kongresszusokat jobbra Franciaországban, vagy francia nyelvterületen tartották. Valóságos áttörésnek számított a nyolcadik, 1893-as jeruzsálemi kongresszus, nemcsak azért, mert az Oszmán Birodalomban rendezték, hanem mert itt képviseltette magát először a pápa követel, Benoit-Marie Langenieux bíboros személyében.

Az 1905-ös római világtkongresszuson maga X. Piusz pápa, az Eucharisztia nagy tisztelője is részt vett, aki elhatározta, hogy ezután valamennyi világtkongresszusra elküldi hivatalos követét.

Az 1929. március 13-án tartott püspöki értekezleten az új esztergomi érsek, Serédi Jusztinián szorgalmazta a budapesti eucharisztikus világtkongresszust, erre ki is jelölte az alkalmas időpontot, mégpedig 1938-at, Szent István halálának 900. évfordulóját.

2016-ban a Fülöp-szigeteki Cebuban a pápa bejelentette, hogy az 52. eucharisztikus világtkongresszus Magyarországon, Budapesten lesz. A kongresszus előkészítésével Fábry Kornélt, egykori kaposfüredi plébánost bízták meg.

2017. szeptember 12-én Erdő Péter bíboros, prímás – aki az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye vezetőjeként a 2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus házigazdája – megáldotta a világeseményt szervező titkárság székházát Budapesten. A titkárságnak az egykori Oltáriszentség plébánia ad helyet.

Puskás Béla

JÁGER URNA

Békés Boldog
Karácsonyi Ünnepeket és
eredményekben gazdag
Új esztendőt kíván a
Jáger Bt.

2377 Örkény, Vörösmarty utca 54.
Tel/Fax: 0629/311372 Mobil: 0630/2501874
rendeles@jagerurna.hu

A halálról egy kicsit másképp

Thomas Mann írta, hogy „A halál tiszteletre méltó, mint az élet bölcsője, mint a megújulás anyaméhe. De ha elválasztjuk az élet-től, kísértetté válik, torzképpé, vagy még annál is rosszabbá. Mert a halál, mint önálló szellemi hatalom, rendkívül léha hatalom, bünnös vonzereje kétségtelenül igen nagy, ámde a vele tartás éppoly kétségtelenül az emberi szellem legszörnyebb eltévelyedését jelenti. A halál nem ijesztő rém, nem is misztérium, hanem egyértelmű, szabályos, fiziológiailag szükségszerű és helyeslendő jelenség; az élet megrablásával lenne egyértelmű, ha valaki a megengedettnél tovább időzik szemléletében.”

Arany János kicsit kívülről még, nem érintettként emelkedett lélekként ír a halálról: „Gyöngö az a lélek, mely az élet súlyát / Nem bírva, leroskad a pálya felén / Nem férfi az, aki fölveszi a gyilkot / Melyet vigaszul hagy a futó remény.”

Wass Albert szomorú és sötét dologként ír a halálról: „Istenem, hiszen a halál, az valami nagyon szomorú és nagyon sötét dolog. Időnként meglátogatja a családokat, és emlékeztet mindenkit arra, hogy az élet nem végtelen és ez nagyon, nagyon szomorú. Mert az embernek eszébe jut, hogy rendre mind temetések lesznek, ez is, az is meghal, a világ üresebb lesz, mind üresebb, míg végül az embert is eltemetik.”

És vannak, akik humorosan a halál gondolatával megbékélve, az élet természetes részének tekintve írnak a halálról:

Itt alszik Benkő Pál, Földi pályafutásának, 50. évében. Élt két évet, Mert a többit Csak álta kinlódta.

Gyalu Pálnak hittak engem, 100 koporsót készítettem. A száz-egyedikben Magam fekszem itten.

E gödörben nyugszik Orbán, Egy csont akadt meg a torkán, Nem mozog azóta nyelve, A sír szája ím benyelte.

Itt nyomja a göröngy A dorogi papot, Aki életében, Hej sokszor bekapott! Ne is öntsetek hát Könnyeket felette, Mivelhogy a vizet, Soh'sem szenvedhette. Írta a kántor úr, Rettenő bánatbú!

Itt nyugszik Kis Péter. Nem vala gyermekei, Mert a falu kanja, Kiharapta neki.

Szerelmes Juliskám, Ki-lakozál Lökön. Épp nálatok voltam, A múlt csütörtökön. Éppen a konyhában, Kavartad a rántást, Amikor a halál, Tőn rajtad egy rántást.

Itt nyugszik egy Szép virágszál, Kit korán letört, A halál, Élt 82 évet, mint hajadon.

Utaz, ha erre jársz, Nézd meg jól e követ! Mert aki itt nyugszik, Nem ihatik többet.

Itt nyugszik egy atyámfia, Bögre Muki csizmadia, Jól kezelte kaptafáját, Jutkát, kedves életpárját, Míg élt, sokszor eldöngötte, Imádkozunk hát érette.

Menyasszony vót Vácon, Anna, de meghalt a nászon, Pusztá-Kis Vadászton.

Itt nyugszik egy szűz, Hajadon jámbor. Sírátja egyetlen fia, Sándor. Itt nyugszik szegény jó Brigitta, Aki a lúgkövet kiitta. De tiszteljék e sírkövet, Mert szesz híján ivott lúgkövet.

Én vótam, Amíg meg nem hóttam, A falu bábája, Lakatos Borbála.

Az én édes feleségem, Nyugszik itt e sírban, Azóta van néki, s nekem, Csendes nyugodalma.

Jó Krim orvos urat, Fedi az hant ott, S körötte mindnyáját, Akiket gyógyított.

Itt nyugszik egy kéményseprő, Akit megölt egy borseprő, Mert berúgott keményen, S kiugrott a kéményen.

Eme sír fenekén Kornél ül, Élne se tudott a bor nélkül. Azt hitte, hogy ha meghol, Odalenn talán lesz bor.

Itt nyugszik Gyenes Pesta, Csinálta a kereszt apja. 1860-ba.

Addig csikóskodott, Kocsis Pali Márton, Hogy egyszer egy csikó, Legény lett a gáton, Lelőkte hátáról, És jól hasba rúgta, Tessék itt a nyugta.

Itt nyugszik, egy merev szeszkazán, azért remélte, jobb lesz, lent, lazán.

Villanyzerelőt földeltünk el itt. Mondhatni: ő volt köztünk az elit. Villamos áram ütötte orrba, Mert orrát dugta a konnektorba. Elüszkösödött rögvest az orra, Nélküle folyt le a halotti tora.

Egy szónok került e, Hantnak alája, Azóta hál'Isten, nem jár a szája.

Kőműves pihen e kő alatt, Görbére rakta a kőfalat. Mikor a nap-számot kérte, Agyon is ütötték érte.

Állj meg e sírhantnál ember! Hittak engem míg éltem: Ber-Ger Kelemennek. December, Elsőn rám esett a henger, S leszállt rám az örök szender.

Tengeri csősz vala. Nagykornyai Patya, Egy kórón megakadt, A töltött puskája, És egyszer csak piff-paff! Azt se mondta, bikk-makk. Úgy kilyukadt neki, A feje teteji, Hogy kiszaladt rajta

Mindjárt a párája. Mindenki síratja 886-ba.

Itt nyugszik a Szürke Máté, Megölték egy szürkabátér. Azóta is sokat fázik, De lent legalább nem ázik.

Itt pihen egy lovasgazda, elgázolta őt egy Mazda.

Itt nyugszik egy, Kis ökröcske, Ökör Ferencnek, Gyermeke: De az Isten, Nem engedte, Hogy ökör váljék Belőle. Nemigen taposta, Papp Pál a föld hátát. Königréti hadban Ellőtték féllábát, Kétséges, kétséges, Elért-e a mennybe? Szegény a mankóját, Itten felejtette.

És végül egy üzenet a túlvilágról: Vándor! Ha e kertben jársz tekints e sírkőre, És amit olvasol tartsd meg emlékedben. Ami te vagy most az voltam egykor én is, S ami én vagyok most, az fogsz lenni te is. Mivel e világon minden mulandó, dúsgazdag s koldus egyaránt halandó. Bármivel bírnál, mind e földön marad, Tégy hát jót tehetséged szerint életedbe, mert csak tetteid kísérnek a mennybe.

Puskás Béla

Különleges temetési módok

A világon évente 60 millió ember hal meg, a temetők jelentős része zsúfolásig megtelt. Világszerte kutatják a kegyeletteljes temetés különböző megoldásait.

Sokak számára ma már hazánkban sem elfogadható a hagyományos, koporsós temetés. 17 hamvasztóüzemben egyre több elhunyt kerül elhamvasztásra. Szakmai vélemények szerint a napjainkban használatos temetkezési módok szinte minden szakasza károsítja a környezetünket. A balzsamozóanyag, melyet hamvasztás és hantolás során alkalmaznak, kifejezetten szennyező. Ezen túl a hamvasztás során a levegőbe került káros anyagok tovább erősítik a globális felmelegedést, ezzel évente 7 millió tonna szén-dioxidot juttatva a légkörbe világszerte.

Napjainkban India több mint ötvenmillió fát vág ki a szertartások miatt, Angliában a krematóriumok bocsátják ki a legtöbb mérgező anyagot. A koporsós temetés a hamvasztásnál is nagyobb környezeti károkat okoz, mivel meglehetősen nagy energia- és anyagköltséggel jár, továbbá a lassan bomló műszálas szemfedő és a temetők által elfoglalt terület is hatékonyabb felhasználási módszert kíván.

Az elmúlt években kísérlet történt az ún. zöld temetés bevezetésére. Nem sok sikerrel.

A Gaia (Földanya) névre hallgató tőzeg urna ötlete a dél-tiroli (Észak-Olaszország) Veronika Gantioler fejéből pattant ki, aki a hamvak mellé a gyászoló család által kiválasztott növény magjait keverte. Amikor az urnát elföldelik, a tőzeg rövid idő alatt teljesen lebomlik, így a hamvak természetes trágyává változnak, a növény pedig életre kel. Az Európában

élenjáró Dániában komoly kereslet van a biokoporsók iránt.

Nagyon hasonló ehhez a reciklált kartonból készült Restbox, melyet egy argentin vállalkozó, Mauricio Kalinov talált ki. Szintén elég olcsó, súlya alig 12 kilogramm, teherbírása akár két mázsa, emellett teljesen vízálló, pedig nem tartalmaz viaszt. Megpróbálták Magyarországon is bevezetni. Az eredmény teljes kudarccal zárult.

Svédországban is jelentős gondot okoz a krematóriumok károsanyag-kibocsátása, megoldással pedig egy helyi biológus állt elő. A kriomációs eljárásban a testet folyékony nitrogénbe (-190 °C) merítve lefagyasztják, majd gyenge rázás hatására finom porrá zúzzák. A hamvak szabadon komposztálhatók, temethetőek vagy szétszórhatóak.

Az eljárás Dél-Koreának annyira megtetszett, hogy szintén tervezi a bevezetését, és a kiállításon még vagy 60 ország érdeklődött. Wiigh-Masak értesülései szerint Dél-Koreában legalább 18 millió keresztény hajlandó porrá fagyasztatni magát halála után. Az amerikai temetkezési szakértők a lúgos hidrolízisre esküsznek a jövőt illetően. Az elhunyt itt jól záródó fémtartályokba kerül, majd nagy nyomáson, közel háromszáz fokos hőmérsékletű lúgban feloldják a holttestet. A rezomációs eljárás során kémiai úton bontják le a holttestet, miközben a holttestet magas hőmérsékleten tartják egy nyomás alatt álló konténerben. Az eljárás a hagyományos hamvasztás energiafogyasztásának egy hetedét igényli.

Az emberi maradványok lúgos hidrolízisét a katolikus egyház nem támogatja, mert szerinte nem tiszteli eléggé az emberi test halál utáni méltóságát. A vízhamvasztásnak is nevezett eljárás lényege az, hogy a holttest egy fémdobozba kerül, és azt beleengedik egy vízzel telt tartályba. Abban kering egy magas nyo-

mású, 160 °C-os, lúgos folyadék, amely lebontja a szöveteket, nagyjából 4-5 óra alatt. A megmaradó csontokat kiszáritás és porlasztás után egy urnába helyezik. A folyékony hamvasztás villamosenergia-felhasználása egynegyede a lángalapú hamvasztásnak.

Egyesek szerint a koporsók, az urnák ideje lejárt. A hamvakat bámulatatosan szép üveggömbökben őrizheti ezentúl minden közvetlen hozzátartozó, aki ezt a különleges módját választja a temetésnek. Az üveggömbök ára 145 dollár, nagyjából 38 ezer forint. A hagyományos temetéshez képest valóban olcsó ár. A gömbök mellett természetesen a végső búcsúról sem kell lemondaniuk a gyászolóknak, a temetési szertartást ettől függetlenül is megszervezhetik.

Kínában például az évezredek hagyomány ellenére törvény kötelez a hamvasztásra. A sírokra gyakran fát ültetnek. A koporsós temetésre külön engedélyt kell kérni.

Magyarországon az ezredfordulót követően terjedt el az a szokás, hogy szeretteik hamvait hazaviszik, és otthon tárolják. Európában erre alig van példa. Vannak, akik azzal a lehetőséggel élnek, hogy szeretteik hamvaiból néhány grammot otthonuk egyik polcán őrizhessenek. Kevesen élnek azzal a lehetőséggel – valószínűleg a magas költségek miatt –, hogy szeretteik hamvaiból gyémántot készíttessenek. Pedig ma erre is van lehetőség.

Puskás Béla

ÜGYFELEINK AJÁNLÁSÁVAL

Új szemlélet a temetkezési ügyvitelben
(több mint 150 temetőben és temetkezési irodában bevezetve)

KÖSZÖNJÜK ÜGYFELEINK EDDIGI BIZALMÁT!

Az elmúlt 10 hónap bizonyította, hogy a **Memorial Szoftver teljeskörű temetkezési szoftvercsalád** több éves hiányt pótol a temetkezési és temetőüzemeltetési szoftverek piacán.

„A Memorial Szoftver azért tetszett meg, mert alacsony a havi díja és ennek ellenére magas a szolgáltatás minősége, mivel egyben számlázó program és temető nyilvántartás is. Nagyon felhasználóbarát a kezelőfelülete, könnyű használni, az oktatás után nem volt probléma a tételek felvitelével. A rendszer bevezetése nagyon hatékonyan működött, az adatokat gyorsan és hibamentesen átrakták a korábbi rendszerünkbe. Az új parcellák létrehozásához és nyilvántartásba vételéhez is elég az alap szintű számítógépes ismeret.”

Vágó Ferenc, Dunaharaszti Város Önkormányzata

„...két temetőt üzemeltetünk. Sokkal könnyebb a számlázás, hiszen nem kell „órákig” írni a készpénzes számlákat és sokkal átláthatóbbak így mind a temetések, mind a sírhelyekkel kapcsolatos teendők, illetve információk. Fontos, hogy a számítógép mellett tableten és okostelefonon is rá lehet csatlakozni a rendszerre. Nagyon megbízható és segítőkész csapat áll a szoftver mögött, bármikor elakadunk valamiben, azonnal igyekeznek segíteni. Még azoknak a kollégáknak is sikerült elsajátítani a számlázást, akik szinte sosem dolgoztak számítógéppel!”

Szénási Cintia, Himalaja Blue Kft.

„...kilenc temetőt is könnyű üzemeltetni a szoftver segítségével. A kollégáik szakmai tudásban felkészültek, melyet a közös munka során bizonyítottak. Az igények felmérése után, az egyedi kéréseinket is maradéktalanul beépítették a programba, a tapasztalatokról visszajelzést kértek, kommunikatívak. Jó kereső funkciókkal rendelkezik a rendszer, a munkafelület áttekinthető, az adatok gyorsan rögzíthetők, amely gyorsítja az ügyintézését. Nagy segítséget jelent, hogy előkészíti a rendszer a könyvelést a több funkciójú számla exporttal. A rendszer nálunk nagyon jól működik, ezen innováció után a kollektíva sokkal nagyobb erőbedobással dolgozik. KÖSZÖNJÜK!”

Vadász-Király Edit, Székesfehérvár Városgondnoksága Kft.

„Örülök a rendszer használatának, mert megkönnyíti a feladatunkat, melyet a temetkezési szolgáltatás területén végzünk. Jó konstrukció, amely ezen szakma szolgáltatásaira szabott. Cégünk a saját használatunkban alkalmazott nyomtatványok feltöltésével, így idő megtakarítással tudja kitölteni az ügyintézéshez tartozó papírokat. Tudom ajánlani azoknak a cégeknek, akik ebben a szolgáltatásban dolgoznak.”

Gordosné Herter Mária, TRUHLIMPORT Kft.

„Kipróbálást követően, nyáron döntöttünk úgy, hogy az összes általunk üzemeltetett temetőben és temetkezési irodában a Memorial Szoftvert használjuk. A korábbi nyilvántartó rendszerekből az adatokat a cég munkatársai átemelték, a vállalatirányítási rendszerünkkel az összekapcsolás most zajlik. Izgalmas időszakon vagyunk túl. Úgy gondolom, minden szempontból jól döntöttünk, amikor ezt a programot választottuk. Ajánlom mindenkinek, mert végre egy átfogó, speciálisan erre a szakmára szabott megoldást kínálnak, és mindezt elérhető áron.”

Dr. Gerencsér Balázs, SZIGŰ Temetkezés Cégcsoport

„Nagyon tetszik az áttekinthető, felhasználóbarát („hülyebiztos”), könnyen kezelhető munkafelület, a gyors adatbevitel, adatmentés és adatkeresés. Teljes körű ügyintézés tesz lehetővé, minden, amire szükség van, egy helyen található. Probléma esetén azonnali segítséget, kérdés esetén választ kaptunk. A mindennapi munkát megkönnyítendő, „kényelmi funkciók” fejlesztését is vállalták számunkra.”

Márczy Anna, Alsóvárosi Szent Miklós Plébániahivatal

„...Alacsony havi rezsijű programot kínáltak, és ami a legfontosabb, hogy nincs se hűségidő, se karbantartási díj, nem kell beruháznunk a rendszer kiépítésébe, öt évig nem változik havidíjuk. ...Az alkalmazásban az adatokat csak egyszer kell rögzíteni, és a rendszer minden általam hozzáadott nyomtatványt, (amit eddig kézzel csináltunk) azonnal kitölt. Így nemcsak lerövidül az ügyféllel eltöltött idő, hanem az minőségivé válik, hiszen csak az ügyfélre tudok figyelni, nem veszek el a nyomtatványok sokaságában. Kollégáimnak, akik még nem használják ezt a rendszert azt javaslom, ne féljünk az újtól és az ismeretlentől, hiszen ebben a rohanó világban nekünk is fejlődünk kell!”

Czirléné Kovács Tímea, Tótkomlói Naplemente Temetkezési Szolgáltató Kft.

A Memorial Szoftver teljeskörű temetkezési szoftvercsaládunkat Önnek is szívesen bemutatjuk, forduljon hozzánk bizalommal!
Hűségidő nélküli, felhőalapú, havidíjas nyilvántartó és számlázó szolgáltatásunk (hét funkció egyben): nettó 8 900 Ft*

A thanatopraxia

Egy temetkezési cég sokféleképpen tudja megmutatni a hozzá forduló családoknak, hogy az elhunyt hozzátartozó temetése nála jó kezekben van. Lehet szép irodát berendezni, modern szállítóeszközökkel dolgozni, szép kellékeket kínálni, empátikus munkatársakat alkalmazni és igényes szertartást szervezni.

De mindez a vállalkozásról szépen felépített kép összeomlik, ha a ravatalon lévő elhunyt állapota a hozzátartozókban rossz érzést kelt, és a gyász feldolgozását nehezíti.

A különböző thanatopraxiai beavatkozások célja, hogy a hozzátartozó el tudjon búcsúzni szerettétől.

A Thanatopraxiai Társaság képzéseket szervez, eszközöket, és a beavatkozásokhoz szükséges

termékeket forgalmazza. A képzések célja, hogy a gyakorlatban el lehessen sajátítani a technikákat.

Erről beszélgettünk a cég vezetőjével, Novák Gergellyel.

Februárban előadást tartottál a szakmai konferencián a thanatopraxiáról. Mikor kezdtél el ezzel foglalkozni?

– Mindig irigykedve néztem a Sírhandt Művek epizódjait, ahol Rico bármilyen elhunytat ravatalozásra alkalmas állapotba tudott hozni. Szolgáltató cégünknel, a Télizöld Kegyeleti Szolgálatnál 2016-ban vezettük be ezt a szolgáltatást. Külföldről hívtok oktatók segítségével kiképeztük a kollégáinkat, ki-

alakítottunk egy előkészítő helyiséget, és beszereztük a szükséges eszközöket és szereket.

Miért gondolod, hogy szükség van erre a szolgáltatásra?

– A hazai temetkezési sajátosságok miatt jellemzően 5-10 nap is eltelik a halál időpontja és a temetési szertartás között. Így, ha a test mindvégig hűtve volt, akkor is megkezdődnek a természetes bomlási folyamatok. A hozzátartozók számára megkönnyítjük a gyász feldolgozását, ha látszatra egy békés, nyugodtan alvó testtől tudnak búcsúzni.

Mennyire könnyű értékesíteni ezt a szolgáltatást?

– Kolléganőim visszajelzései alapján a családok a temetés természetes részének te-

kintik ezt. Havi szinten már 20-30 ilyen beavatkozást végzünk. Ma már az a követendő eljárás nálunk, hogy a hozzátartozó nem találkozhasson úgy az elhunytjával, hogy előtte ne végeztük volna el a szükséges kezelést.

Mindenfajta beavatkozást elvégeznek?

– Saját kollégáim elsősorban thanatoesztétikai beavatkozásokat végeznek. Ez egy fertőtlenítést, a száj, szemek lezárását, a kellemetlen testnedvek és szagok kezelését jelenti. A véráramba történő beavatkozásokhoz boncmesterek segítségét vesszük igénybe.

Miért kezdtetek el oktatni másokat is?

– Úgy döntöttük, hogy ezt a tudást nem csak magunknak akarjuk megtartani, hanem a többieknek is átadni. Ezért hoztuk létre a Thanatopraxiai Társaság Kft.-t. Azt gondolom, hogy a hazai temetkezési cégek számára ez nagy lehetőséget jelent. Minőségi fejlődés, amit a hozzátartozók is elismernek.

Milyen szereket használtok? Drágák ezek a szerek?

– Egy esztétikai beavatkozás vegyszerigénye pár száz forint. A bonyolultabb beavatkozáshoz már jó pár ezer forintba kerülnek a szerek. Több gyártótól szerezzük be ezeket a szereket. A cél, hogy jó minőségű anyagokat használjunk, amelyeknek az ára is kedvező. Emellett, amiből lehet magyar terméket használni, ott azt használjuk. Aki eljön hozzánk egy ingyenes bemutatóra az láthatja, hogy néhány apró technika alkalmazásával látható eredményt lehet elérni.

Szeminárium Budapesten

Júniusban egy 30 órás gyakorlati képzés volt Budapesten. A tanfolyamon vegyesen vettek részt temetkezési és patológiai szakemberek. A képzés fókuszában az elhunyt temetésre való előkészítése állt. Az egyszerűbb esztétikai beavatkozásokról a különböző balszamozási eljárásokig több dolgot

láthattak és gyakorolhattak a résztvevők. A temetkezési és a patológiai szakemberek egyébként is fontos együttműködését szimbolizálta, amikor az egyik asztalon a boncmesterek a balesetben elhunyt boncolt testet "rekonstruálták", majd a temetkezési szakemberek a másik asztalon elvégezték az elhunyt esztétikai kezelését.

Varga József

Thanatopraxiai Társaság

3 napos gyakorlati tanatoesztétika képzés

2018. 01. 24–26.

Helyszín: Budapest Jelentkezés 01.15-ig

További információ:

Novák Gergely +36.30.6386848

ng@thanatopraxia.hu www.thanatopraxia.hu

Elhunyt Szávay Béla

1937. május 14-én született Miskolcon. 1956-ban érettségizett Budapesten a József Attila Gimnáziumban, majd a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karán tanult tovább, és 1964-ben szerezte oklevelét mint erősáramú villamosmérnök. Második diplomáját 1968-ban a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán szerezte levelező tagozaton.

A diploma megszerzése után különböző munkahelyeken dolgozott: VILATI, Állami Fejlesztési Bank, Kohó és Gépipari Minisztérium, Központi Statisztikai Hivatal.

1967 áprilisában megnősült. Felesége Feherváry Márta miniatűr tűzzománcfestő. Két gyermekük született, Edina és Karola.

1993-ban alapította meg a Szavex Kft.-t, majd 1996-ban, már nyugdíjasként az Urnex 96' Bt.-t. A Bt. által forgalmazott urnákat iparművészek tervezték, melyek közül az egyiket felesége rajzai alapján készítették el.

Őszinte, nyílt emberként élénken érdeklődött a temetkezési szakma aktuális kérdései iránt.

Temetésére hamvasztás után, 2017. november 20-án Budapesten, a Farkasréti temetőben került sor.

A szakmai szervezetek, a barátok és ismerősök kegyelettel hajtottak fejet emléke előtt.

A reformáció története, értéke és hatása

A Kaposvár-környéki Gyülekezetek közössége február 17. és március 31. közötti időszakban előadás-sorozattal emlékeztek a reformáció 500. évfordulójára.

Az előadások előtti áhítatok vezérfonalát a Józsué könyvből vett Igék adták, amelyek a hívek elő Istene-szeretetét, kegyelmét, a keresztyén életnek, a szolgálatnak legfontosabb elemeit állították. Szólt az Ige Isten személyes és közösségi megszólításáról, az annak való engedelmességről és engedetlenségről, az emberi alkalmatlanságunk ellenére való isteni segítségről, a bűnbánat és bűnvallás fontosságáról, a megújulás lehetőségéről és arról a döntésről is, amit nap mint nap meg kell hozni, a megajándékozott, örökséget, áldást kapott emberekként.

Az első előadást Jakab Béla, az Óbudai Evangélikus Egyházközség lekipásztora tartotta „Luther és kora” címmel. Az érdekesítő, személyes hangvételű, vetített képes előadás nagyon lekötötte a több felekezetből, főként kadarkútiakból álló gyülekezetet. Az előadó bemutat-

ta azt a lelkeséget, életfelfogást, ami jellemezte Luther korát. Megismerkedtünk a reformátor életútjának helyszíneivel és azokkal a személyekkel, akik nagy hatással voltak életére, munkásságára. A számos, Luthertől származó idézet szép jellemrajzot állított elénk gondolkodásáról, mély hitéről, élet- és családszeretetről.

A második alkalmon Jakab László Tibor nagyatádi református lelkész a több mint hatvan főből álló gyülekezetnek vetített képek segítségével mutatta be Kálvin János életútját, Genf reformátorának szolgálati területét, szolgálati idejének három korszakát. Részletesen megismerkedtünk Kálvin reformátori munkájával, Strassburgba menetelének okával, írásával, „A keresztyén vallás rendszere” című fő művével, az általa megalkotott Egyházi Renddel. Az előadás Kálvin jelvényének és jelmondatának bemutatásával zárult: „...szívemet égő áldozatul az Úrnak szentelem...” Istennek dicsőséget adva.

A harmadik előadást Bellai Zoltán püspöki főtanácsos, kaposvári lekipásztor tartotta, aminek címe és témája „A reformáció előzményei és kiteljesedése Európában” volt. A vetített képes előadás keretén belül hallottunk az előreformátori mozgalmakról, a nevesebb előreformátorokról,

törekvéseikről, tanításaikról és arról, hogy mindezért milyen megítélésben volt részük. Az előadás második része arról szólt, hogy Luther, Zwingli és Kálvin reformátori munkája hogyan jutott el Európa más országaiba, melyeknek milyen ereje, hatása volt az ott élő népek életére nézve.

A negyedik alkalmon Székely Attila kaposvári tábori lelkész tartotta meg előadását, aminek címe „Jeles hazai reformátorok” volt. Az előadó részletesen beszélt az akkori nagyhatalmi országok politikai helyzetéről, és abban az egyház és állam kapcsolatáról, valamint arról, hogy mindez milyen hatással volt a reformációra. Magyarország akkori történelmi képének a megrajzolása után a résztvevők hallották, hogy miért és hogyan tudtak a reformátori tanok könnyen és gyorsan meggyökerezni a nép életében. A sok névtelen és neves prédikátor között részletesebben hallottak Dévai Bíró Mátyás, Sztárai Mihály, Huszár Gál, Kálmáncsehi Sánta Márton, Szegedi Kis István és Méliusz Juhász Péter életéről, munkásságáról.

Az ötödik előadást Székelyné Kiss Emese, a kaposfői-csökölyi gyülekezetek lelkésze tartotta. A vetített képes előadás címe „Károli Gáspár élete és munkássága” volt. Az előadó bemutatta a bibliafordító életútját, azokat a gyülekezeteket, amelyek kötődtek a bibliafordításhoz. Beszélt azokról a fordításokról, melyek csak egy-egy részletét tartalmazzák a Szentírásnak. Az előadás második részében részletesebben mutatta be a Vizsolyi Bibliát és annak elkészülését, végül – rövid összefoglalóként – elhangzott az 1590-ben elkészült első teljes, magyar nyelvű bibliafordítás értéke, hatása.

A hatodik alkalom előadója Bellai Veronika, kaposvári tanár volt. Előadásának címe: „A reformáció hatása magyar nyelvünkre és irodalmunkra” volt. Az előadás bemutatta a magyarság helyzetét az adott történelmi korban, rávilágítva arra, hogy milyen küzdelmes volt a mindenna-

pi lét, a megmaradás. Az előadás hallgatói hallhatták, hogy az írástudatlanságnak állapotában milyen változást, lelki meggazdagodást hoztak a bibliafordítások, különösen a Vizsolyi Biblia. Az előadó méltatta Szenczi Molnár Albert munkásságát, kiemelve a zsoltárfordításokat, aztán röviden bemutatta Janus Pannonius és Balassi Bálint költészetét. Az előadás egy istenes verseket tartalmazó vetítésel zárult.

Az előadás-sorozat záróalkalmán Szászfalvi László országgyűlési képviselő tartotta meg előadását „A reformáció hatása a társadalomra, a politikára, a közéletre” címmel. Az előadás első fele rámutatott egyrészt a reformáció, a megújulás mindenre kiható erejére, másrészt a genfi reformáció jelszavára: Post tenebras lux – A sötétség után jön a fény igazságára. Az előadás folytatásában Szászfalvi László Kálvin reformátori tanításának két alapelveire építette beszédét: az Egyedül a Szentírás és az Isten szuverén Úr elvé-

re. Ezután, elsősorban Kálvin tanításait bemutatva szólt a reformáció hatásáról három területen, különös kitekintéssel a gazdasági élet, az állam mint felsőség és a kultúra kérdésére. Az előadásban megfogalmazta a reformációnak életünkre

szóló következtetését: a keresztyén embernek feladata minden területen az Isten dicsőségének a szolgálata és az egyéni felelősség.

Uszkay Huba
lelképásztor

Fasor a reformáció emlékére

A Reformáció 500-dik évfordulója alkalmából a Kecskeméti Református Temetőben 2017. november 1-jén ünnepi megemlékezés keretén belül felavatták a „Reformáció 500” fasort.

Zombory István temetőgondnok az alábbi köszöntőjével kérte fel a Kecskeméti Református Egyházközség Elnökségét a „Reformáció 500” fasor felavatására: „Nagy nap ez a mai. Ünnepi. Ünnepelni gyűltünk össze. Látszólag ajándékot adunk az utókor számára ezzel a fasorral. De ez csak a látszat. Nem mi adjuk az ajándékot. Az ajándékot mi kapjuk. Az-

által kapjuk az ajándékot, hogy mi lehetünk jelen ezen az alkalmon itt, e Földön, és mi állhatunk most itt, ezen az ünnepen.

Ötszáz esztendő telt el azóta, hogy eleink az akkori Szentegyházat a Reformáció útjára szándékozták vezetni, észrevevén annak útvesztését.

De ahhoz, hogy eleink 500 esztendővel ezelőtt az akkori keresztyénséget reformációra szólítsák fel, kétezer esztendőre kell visszatekintenünk. Amikor a Mindenható elküldte egyszülött Fiát, Jézus Krisztust, hogy új tanításokat hozzon közeink.

És ez a kétezer esztendővel ezelőtt elkezdődött Újszövetség azóta is tart. Ennyi idő alatt a történelem előtti időszakokban kultúrák jöttek létre a semmiből, és aztán tűntek a múlt és a feledés homályába. De nem így a keresztyénség, a jézusi tanítás. A keresztyénség, minden viszontagsága ellenére, azóta is viszi és hirdeti tovább a krisztusi tanításokat, a krisztusi szeretetet.

500 esztendővel ezelőtt eleink az akkor deformálódó tanításokat próbálták meg reformálni. A reformáció nem egy napra, nem az ünnepnapjára, október 31-ére esik, a reformáció akkor csak elkezdődött. Lehet, napoknak kellett eltelnie ah-

hoz, hogy az akkori vezető papság a 95 tételt tanulmányozza, elemezze. Lehet, csak napokkal később vélték számukra veszélyes elemeket felfedezni. A valódi reformáció, az azért való megküzdés csak ezután kezdődött el. A reformációt reformátoraink csak ezt követően kezdték el és vitték véghez. Nagy, és erős jellemek, bátrak, megalkuvást nem ismerő neves, és annál is több névtelen reformátorunk vállalta a hős küzdelmet. Vállalták a reformációval járó üldöztetést. Eleinte tán csak a feddést, később azonban már a szó szoros értelemben vett üldöztetést, esetenként a rabságot és a gályarabságot, és többen közülük az autodafét is. Vállalták, de hitüket nem adták el és fel.

Rájuk is emlékezünk, ez a fasor a Reformációnak, és reformátor eleinknek szól. Akik megadták nekünk azt a lehetőséget, hogy most itt állhassunk.”

Hírek – események

Összeállította:
Puskás Béla

A Magyar Honvédség halottja

Bár Jászberény 150 éve katonaváros, mégis 2017 júliusáig kellett várni a történelmi pillanatra, az első a „Magyar Honvédség halottja” síremlékének szentelésére. A megtisztelő kegyeleti minősítést Cserta Imre (1938–2015) nyugalmazott főtörzszászlós kapta több mint másfél évtizeden át tartó, a közösséget érintő munkájáért, amelyet a jászberényi Fegyveres Szervek Nyugállományú Tagjai Klubjának titkáráként, majd elnökeként végzett.

Pályafutását Jászberényben a Hadkiegészítő Parancsnokság Kirendeltségén kezdte ügyviteli részlegvezetőként, majd a '60-as években az 50. Tüzérezred laktanyájába került át mint titkos irodavezető. 1967-ben a 92. Rakétaosztály megalakulásakor ide helyezték át ügyviteli részlegvezetőnek, ahol 1992. júniusáig, a laktanya felszámolásáig tevékenykedett. Nyugdíjazása után, 1993-tól lett tagja, majd titkára és elnöke a Fegyveres Szervek Nyugállományú Tagjai Klubjának, mely tevékenysége alatt szép eredményeket ért el, ő pedig több kitüntetéssel is gazdagította. Karakán, határozott ember volt, aki szabadidejében gyönyörű falfaragásokat is készített.

Halála után elnökségi tagtársa, Kövér István zászlós kezdeményezte a „7/2013-as HM-rendelet a kegyeleti gondoskodásról és az ehhez kapcsolódó egyes szociális feladatokról” alapján. Ebben maximális segítséget kapott a szolnoki Hadkiegészítő Parancsnokság Érdekvédelmi Osztályának Kegyeleti Bizottságában dolgozó Fekete István ezredes régióvezető és Horváthné Halász Klára őrnagyasszonytól, az Érdekvédelmi Osztály vezetőjétől. A HM-rendelet szerint a szolgálati út betartásával, a minősítési javaslat indoklásával nyújtották be az országos kegyeleti bizottsághoz. A javaslatot jóváhagyták, így a kegyeleti költségeket a Magyar Honvédség viselte, felállítva a kegyeleti emlékművet, biztosítva az ünnepélyes sírszentelést és koszorúzást,

beleértve az elkövetkezendő években történő megemlékezést, koszorúzást is.

2017. július 25-én pedig ünnepélyes, ugyanakkor meghitt tiszteletadással, Kálinger Roland őrnagy református tábori lelkész celebrálásában sor került a sírhely és az emlékmű szentelésére is.

A Fegyveres Szervek Nyugállományú Tagjai Klubjának új elnöke, Matécsa Lászlóné is elköszönt a vezetőség és a tagság nevében egyaránt. A kormányfőrség díszegységének zenekara és díszszázada megkoronázta az ünnepélyes pillanatokat.

Az ünnepségen Cserta Imre ny. főtörzszászlós özvegye, családja, a szolnoki Hadkiegészítő Parancsnokság Érdekvédelmi Osztályának vezetői, volt katonatársak és ismerősök is részt vettek.

Özvegye megrendülten és büszkén fogadta a megtisztelő elismerést, kiemelve férje közösségi munkáját. Az ünnepi esemény a díszszázad tiszteletével és elvonulásával zárult.

Cserta Imre ny. főtörzszászlós, a Magyar Honvédség halottja, nyugodjon békében!

Tizennégy hadisírt újítottak fel Csurgón

Az első világháborúban életüket vesztett csurgói és környékbeli katonák felújított hadisíraját adták át ünnepélyes keretek között a József Attila utcai temetőben. A város 1,4 millió forint támogatást nyert 14 sírhely felújítására a Honvédelmi Minisztériumtól.

Füstös János polgármester az avatáson annak a jelentőségét hangsúlyozta, hogy az elesett katonák öt hozzátartozóját sikerült felkutatniuk. Csurgó egyébként az első és második világháborús emlékműveit is felújította, és arra is ügyelnek, hogy a nagy beruházások és fejlesztések mellett a temetők felújítása ütemezetten történjen.

Óriási érték, hogy Csurgó közössége ezeket az emlékeket megővta, hiszen a rendszerváltás előtt nem tiltották a magyar katonasírok felszámolását az országban, holott ezt nem engedték a nemzetközi egyezmények, mondta ünnepi beszédében Puskás Béla, a Somogy Temetkezési Kft. igazgatója. A megemlékezés vendége volt Szászfalvi László országgyűlési képviselő.

Háromezer éves temető

Egy bevásárlóközpont közelében zajló építkezés során Dunaszerdahelyen a közelmúltban két honfoglalás korabeli sírhely került napvilágra. A sírok két nő maradványait rejtették, a sírhelyek keletkezésének idejét a tizedik század elejére becsülik.

Az elsőként felfedezett sírhely egy nyugat-keleti tájolású, korábban valószínűleg már megbolygatott sír volt, abban a csontváz mellett két bronz hajkarikát találtak. Takács Mihály, a feltárással megbízott régész szerint ezt a sírt korábban – még jóval a mostani feltárás előtt – már kifosztották, erre a csontvázon talált jelek alapján következtettek.

A második sírban több korabeli ezüst díszítőelemet találtak, ruhadíszeket, egy gyöngysor maradványait, valamint egy hajfonatot díszítő korongot is, mely utóbbi viszonylag ritka leletnek számít, s arra utal, hogy hordozója életében tehetős lehetett.

Almási István emlékére

Hódmezővásárhely polgármestere, Almási István, november 20-án hunyt el. A vásárhelyi polgárok mély megrendüléssel fogadták a hírt, mert az alföldi mezőváros lakói nem csak egy emberséges politikust, de egy sikeres zenészt, nemzedékeket nevelő tanárt és egy nagytudású könyvtárigazgatót is veszítettek személyében. Mindenki ismerte és szerette. Sokak magyar vagy zenetárnaként emlékeztek rá, tömeges fülében csengett jazz zenekarának, a Promenádné Dixilandnek vagy másik együttesének a Molnár Dixilendnek derűs játéka. A fiatalabb generáció viszont, mint Lázár János alpolgármesterére, később, 2012-től a nagy támogatottságot élvező polgármesterként emlékszik rá.

Kulturális és politikai munkáját számos díjjal ismerték el, ilyen volt a 2010-ben a köztársasági elnök által adományozott Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje kitüntetés is.

A várostól pedig Pro Urbe díjban részesült 1995-ben. Az életében megszerzett tiszteletet és megbecsülést vitte tovább a város azzal, hogy saját halottjának tekintette a polgármestert, és méltósággal rótt le kegyeletét a Szent István templomban felravatalozott koporsója előtt. Az ugyanitt tartott gyászmise keretén belül Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök celebrálásában búcsúztatta el Almási Istvánt. A szentmise végén Lázár János miniszter úr búcsúbeszédében emlékezett vissza barátjára és munkatársára is egyben. A szertartást követően a városi temető díszparcellájába helyezték örök nyugalomra a Csongrád Megyei Kegyeleti Kft., a Hírös Temetkezési Kft. és a Szigü Kft. közreműködésével.

Katonasírok felújítása

Keszthelyen, a Szent Miklós temetőben ünnepélyes keretek között adták át az első világháborúban életüket vesztett magyar katonák felújított hadisírjait és hősi emlékművét. Köszöntőt Ruzsics Ferenc polgármester, ünnepi beszédet Manninger Jenő miniszteri biztos, országgyűlési képviselő mondott, felidézve a háború eseményeit, a magyar katonák kitarását, hősiességét. Az emlékművet Tál Zoltán plébános áldotta meg. A megemlékezés közös imával, koszorúzással és mécsesek gyújtásával zárult.

Példamutató összefogás...

Még 2015-ben azzal a kéréssel kerestek meg a Pentele Baráti Kör képviselői, hogy mint hagyományörző penteleiek (Pentele: egy régi városrész Dunaújvárosban, így hívták a települést, amelyre épült a város), segítséget kérjenek cégemtől (Dunaújvárosi Kegyelet Bt., a Dunaújvárosi Köztemető üzemeltetője) az úgynevezett „kistemető” rendezettebbé tételében.

Mint mindannyian tudjuk, egy temetőben a sírok gondozása a sírhely felett rendelkezők feladata. Ám egy lezárt, temetkezési célból rég nem használatban lévő temetőnél nem számíthatunk arra, hogy van még élő hozzátartozó. Erről a temetőről annyit érdemes tudni, hogy 1967-ben történt az utolsó betemetés, azóta lezárt temetőként része Dunaújváros zöldfelületének.

Természetesen sokáig nem gondolkodtam ezen a kérésen, hogy hogyan és miként nyújthatnék segítő kezet nekik. Amire viszont nem számítottam, hogy ehhez a kezdeményezéshez csatlakozni fog a Városvédők Újtelepért Egyesület (melynek szintén tagja vagyok), a Dunaújvárosi Hátrányos Helyzetűek Foglalkoztatásáért Nonprofit Kft. és még Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatát is be tudtuk vonni ebbe a nemes célért folytatott tevékenységbe.

Két teljes napon át irtottuk az aljnövényzetet, vágtuk vissza a gallyakat és cserjéket a rettenetesen elhanyagolt sírokon, hogy előbukkanjanak a rég elfeledett pentelelakosaink sírjai.

Minden generáció és egyesület megtalálta képességéhez, kvalitásaihoz mérten, hogy milyen feladatot végezzen. Saját

munkavállalóim, mint gyakorlott zöldfelület-kezelők, kézi motoros gépekkel vágta, nyestek, saraboltak. A többi munkafolyamat a nem gyakorlott kertészeknek is könnyedén ment, hiszen az ágak gyűjtése, gereblyezés, seprés, hulladék temetőn belüli szállítása kosarakban, zsákokban nem kíván semmilyen szakmai tudást, képességet.

Miután először 2016-ban, a húsvéti ünnepeket megelőzve sikerült ez a temetői rendbetétel, elhatároztuk, hogy hagyományörző céllal minden ősszel és tavasszal tartunk egy hasonló kezdeményezést, hogy tiszteljük azon elhunytjaink előtt, akiknek már nincs élő hozzátartozójuk. Az ötlet, hogy több szervezet összefogásával végezzük ezt a munkát, onnan indult, hogy megpróbáljuk felrázni az újtelepieket. Ismerkedjenek egymással a szomszédok, éljünk szélesebb körben értelmezhető közösségi életet úgy, hogy közben munkát végzünk, és hasznos polgárai leszünk szűkebb értelemben vett helyi „társadalmunknak”, lakókörnyezetünknek. Ha hiszik, ha nem, mi a Városvédők Újtelepért Egyesület, korábban Újtelep Csoport tagjai mind, egytől egyig ekként gondolkodunk és cselekszünk nap mint nap Önöknek, Önökért. Jó volt látni, hogy csatlakoztak hozzánk penteleiek is, hiszen a kistemető e két városrész mezején fekszik.

Mielőtt bárki félreértené, nem olyan dolgot végzünk, amihez komoly fizikai erő szükséges. Mindössze pár órás, szabadban végezhető, könnyed kerti munkáról van szó.

Az egyesületünk, most már hivatalosan együttműködik közösségi szolgálat kere-

tében városunkban lévő középiskolákkal, annak érdekében, hogy az érettségi előtt lévő diákoknak le legyen igazolva érettségi előtt a kötelező – 40 órás – közösségi szolgálat. Enélkül ugyanis nem tehetnek érettségi vizsgát a magyar diákok.

Azt gondolom, hogy ez komoly lehetőség gyermekeinknek egy kis történelemtanulásra, kegyeletgyakorlásra, elsajátíthatnak bizonyos magatartásformákat annak érdekében, hogy méltó kegyeleti kultúrát örökölhessenek a jövő nemzedékének.

Mai elanyagiasodott világunkban elfelejtjük, mi az, hogy segítség. Egy olyan formája a cselekvésnek, mely önzetlen, belőlünk fakad, nem vár hálát, viszont felemelő és könnyíti a lelkünkön. Ezt a szemléletet próbáljuk lassan 4 éve átadni minden újtelepi lakótársunknak, több-kevesebb sikerrel. Az április 10-én tartott tavaszi munkánál még meg is vendégeltük – idősebb lakóink így segítettek – a nekünk segítőt egy süttel, teával, kávéval és az elmaradhatatlan „zsírosdeszkával”.

Mivel szép időnk volt, sokan tudtunk részt venni ezen a napon, fiatal, idős, újtelepi és óvárosi egyaránt. Kapott egyfajta közösségformáló és összekovácsoló jelleget is a közös társadalmi munka.

Palkovics Katalin

A vén gulyás temetése

...akinek Arany János halhatatlan emléket állított

Arany János költő máig meghatározó hatással volt Nagykőrös kulturális életére, de a nagykőrösi évek is sokat jelentettek Arany János számára. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban nemzetőrként vett részt, majd a Szemere Bertalan által vezetett belügyminisztériumban volt fogalmazó. A világosi fegyverletétel után nem tartóztatták le, egy ideig bujdosott, ám végül elkerülte a megtorlást, és Nagykőrösre költözött, ahol 1851 és 1860 között tanári állást tudott vállalni. Arany Jánost 1851-ben a Nagykőrösi Református Egyház hívására a Nagykőrösi Református Gimnáziumban a magyar és a latin nyelv, valamint az irodalom tárgyak tanárává választották. Az év őszén egész családjával az iskola szomszédságában található házba, Nagykőrösre költözött. A tanári állása mellett szabadon tudott irodalmi tevékenységével foglalkozni. Több nagy műve is ezekben az években keletkezett. A temetőbe, amely akkor ligetes, erdős parkja volt a városnak, rendszeresen járt sétálni. Ma is megtalálható a négy sírkő, amelyen sírversei állnak. Te-

metés tekintetében azonban A vén gulyás temetése című verse az, amely történetileg is meghatározó és egyedülálló emléket állít.

Arany János az 1850-es évek elején nagykőrösi tanártársaival többször kirándult a tetétleni pusztára. Tetétlenül többnyire a nagykőrösi gazdáknak voltak birtokaik. Közéjük tartozott Inárcsi Farkas Elek, aki Nagykőrösön született 1829-ben, az 1850-es években a Nagykőrösi Református Egyház főgondnoki tisztségét is ellátta, 1861-ben nagykőrösi előljáró lett, majd 1875-től több cikluson át országgyűlési képviselő volt. Az Inárcsi Farkas család kriptája ma is a Nagykőrösi Református Temetőben áll.

Egy tetétlen-pusztai kiránduláson találkozott Arany János Csonka Márton gulyással, aki Inárcsi Farkas Elek szolgálója volt. A gulyás akkora hatással volt rá, hogy verset írt róla a Vén gulyás címmel. A gulyás még Farkas Elek nagyapjánál kezdett szolgálni, így megbecsült tagja volt a család szolgálóinak. Ezért is történt az 1855-ben, amikor Csonka Márton 100 évesen meghalt, hogy fejedelmi temetést rendezett neki Inárcsi Farkas Elek.

A temetésen nagyon sokan részt vettek, valószínűleg maga Arany János is, aki a különböző híradások mellett maga is emléket állított a temetésnek, A vén gulyás temetése címmel.

A nagyszabású temetés abban az időben is egyedülálló volt. A korabeli híradások igazi nomád fejedelmi menetnek, kultikus pusztai temetési szertartásnak minősítették. Csonka Márton koporsóját egy fekete lepellel letakart szekér vitte, amely elé egyes híradások szerint 36, mások szerint 48 ökröt fogtak. Az ökröknek fekete fátyol lebegett a szarvain. A szekér előtt ment az egész gulya, amelyet korábban Csonka Márton őrzött, a szekér után a gyásznép, majd ezt követte az egész ménes. Csonka Márton a tőszegi katolikus plébános és a nagykőrösi református lelkész búcsúztatta. A koporsót a feljegyzések szerint a ma Jászkarajenőhöz tartozó felsőkarai Kisharangosi dűlőben lévő Kun Temetőben helyezték végső nyugalomra.

A vén gulyás azonban a nagykőrösiek számára nemcsak történetiségében jelent sokat, hanem azért is, mert szimbólumává

Stróbl Alajos Arany János szobra

vált Arany János nagykőrösi tartózkodásának. Mégpedig azért is válhatott szimbólummá, mert az 1910. szeptember 25-én felavatott Arany János-szobor életnagyságban állít emléket a vén gulyásnak, és a szobor talapzatának oldalán látható a temetési menet metszete is.

A szobor Stróbl Alajos munkája. A szobor tetején Arany János bronz mellszobra látható, a talapzaton pedig, amely haraszi kőből van faragva, a vén gulyás ül egy karszékekben, kezében pásztorbot, és mellette kutyája fekszik. A pásztorbotra, az eredetivel egyezően, a következő van vésvé: „A becsület olyan erős, mint az oroszlan!” A szobor az Arany János Református Általános Iskola előtt, a nagykőrösi református templom kertjében áll.

A szobor elkészítése is egyedülálló volt. Stróbl Alajos a szobor készítéséhez, Csonka Márton alakjához helyi modellt keresett a nagykőrösi pásztorvilágban. Végül egy jellegzetes, gazdagon leomló hajú öreg választott. Egyesek szerint a modellt is Mártonnak hívták, más források szerint Maczós András volt a neve. Az azonban biztos, hogy a modellt Stróbl Alajos magával vitte Budapestre, de később is a családdal maradt. Ott lakott a házukban, és meséivel szórakoztatta a gyerekeket.

A kutya alakja először nem szerepelt a tervekben, de később megértette a művész, hogy „Pásztorember sömmit sem ér kutya nélkül!”. Ekkor Stróbl Alajos ismét Nagykőrösre ment kutyát keresni, és a hirdetésre érkező kutyákból választotta ki a modellt. Végül Pál Áron erdőőr Hattyú nevű kutyáját vásárolta meg és vitte magával pesti műtermébe.

A szobor tehát egyszerre állít emléket Arany Jánosnak, a vén gulyás Csonka Mártonnak, a modelleknek, de még Stróbl Alajos művészetének is.

Gerencsér Balázs

A VÉN GULYÁS TEMETÉSE

Viszik Marci bácsit, nem is hozzák vissza,
Hova ő most indul, nem csekély út lesz a!

Nincs is benne mód, hogy gyalog odaérjen:
Mint urat kell vinni fekete szekéren.

Harminchat ökör van fogva a járomba...
Majd csak bévontatják a paradicsomba.

Hát még a kíséret! az egyszer a fényes:
Előtte a gulya, utána a ménes.

S a lágyszívű barmok, mintha búsulnának
Mind olyan ostoba képeket csinálnak.

De az neki mindegy: ő már deszkát áru,
Vagy tud, vagy nem is tud e komédiáru.

A gulyát sem kérdi: hever-e? szalad-e?
Csak egyszer se mondja: tala tel tala tel!

Csöndesen nyújtózik hátán a szekérnek,
Már nincs messze a hely, tüstént odaérnek.

Ott örök búcsút vesz tőle ménes, gulya;
Mögötte bezárul másvilág kapuja.

De kíséri két pap, két egyház imája...
No, hisz valamelyik majd csak eltalálja.

S amit száz esztendő nyílt kérdésül hagyott,
E szegény bitang juh fölleli itt, vagy ott.

Lelje is föl nyáját, lelki üdvösségét:
Béke földje hamvát... fátyol az emlékét.

(1855. május)

Felújított hadisírok

Az I. világháború, 1914 és 1918 között, négy éven át tartó, Európából induló globális háború volt, amely összesen több mint 15 millió ember halálát okozta, és az öldöklő küzdelem a korabeli gyarmati és érdekelt-ségrendszer újrafelosztásával végződött. Magyarország az I. világháborúban az Osztrák–Magyar Monarchia részeként vett részt. Az 1914–1918 között vívott I. világháború olyan vérvesztést okozott Magyarországnak, amelyhez hasonló nagyságrendű a török hódoltság idején szenvedett el utoljára, akkor sem ilyen rövid idő alatt.

Az antanthatalmak gazdasági fölénye, aktívabb diplomáciája és tagországainak a háborús célok elérése érdekében megnyilvánult erősebb belső kohéziója végül meghozta számukra a győzelmet. Noha az Osztrák–Magyar Monarchia a vesztes oldalon fejezte be a harcot, a hazáért szenvedett milliónyi honfitársunkról mégsem feledkezhetünk meg. Már csak azért sem, mert a harctereken kemény kézzel fogott fegyver az utolsó pillanatig nem esett ki a magyar katona kezéből. A haditetteikről, vitézségükről, önfeláldozásukról, mindent elsöprő rohamaikról szóló megannyi igaz történet sokáig közismert volt az emberek között.

A rendkívül nagy véráldozattal járó háború személyi veszteségeit az ún. Verlustliste (veszteséglista) tartalmazza, amelyet a Császári és Királyi Hadügyminisztérium sorszámozott füzetek formájában bocsátott ki Bécsben.

A veszteséglista egyaránt tartalmazza a tisztek, sorkatonák és önkéntesek adatait, s nem csupán az elesett személyek, hanem a sebesültek, eltűntek és fogságba esettek nevét is fellelhetjük benne.

Az I. világháború során a Magyar Királyság területén 3 800 000 embert mozgósítottak. Egy részük a Magyar Királyi Honvédség, mások a császári és királyi haderő alakulataiban szolgáltak.

Közülük a különböző frontokon 661 000-en haltak hősi halált, 743 000 megsebesült és 734 000 hadifogságba esett.

Szabadszálláson az I. világháborúban hősi halált halt lakosok tiszteletére 1922-ben állítottak emlékművet a református templom előtt. Az emlékművön 255 név olvasható.

A református temetőben, a korábbi évtizedekben, az akkori Református Egyházközösség Presbitériuma itt jelölt ki sírkertet a

„B” parcellában (a sírkövek különböző helyeken, családi sírokra voltak helyezve), az I. Világháborúban elesett katonák emlékének megőrzésére.

A sírkertben akkor 7 PRO PATRIA (A hazáért) feliratú sírkő lett elhelyezve.

A sírköveken az elesettek nevei: Kis Pál, Buzi László, Jávor Imre, Kiss Dávid, Laskó János, P. Varga Imre és Csaplár József van felvésve, és az 1914–1918 évszámok. Minden bizonnyal az elesésük pontos dátumáról és helyéről nem volt információjuk a sírköveket állítóknak.

Az elmúlt évek során a sírkert állapota leromlott, a kerítés szegélylapjai (alap nélkül voltak lerakva) deformálódtak, a vaskerítés megrozsdásodott, a sírkövek kidőltek (a sírkövek csak a földre voltak leásva), a sírkőfeliratok lekoptak.

Így időszzerűvé és szükségessé vált az I. világháborús hadisírkert felújítása.

Ezért is vettük örömmel ez év tavaszán a Honvédelmi Minisztérium – Hadtörténeti Intézet és Múzeum pályázatát, amelyet a Magyarországon fellelhető I. világháborús hadisírok rendbehozatalára írtak ki.

A pályázat ismeretében az egyházközösség (mint a temető tulajdonosa) eldöntötte, hogy felújíttatja a sírkertet. Elkészítette a felújítási tervet, megtervezte a költségvetést és benyújtotta a pályázatot.

A pályázat célja az volt, hogy az elhanyagolt, forráshiány miatt nem megfelelően gondozott I. világháborús hadisírok és emlékművek állagmegőrző karbantartását és felújítását támogassa, hogy ily módon is ébren tartsa az I. világháborúval kapcsolatos társadalmi emlékezetet, ezáltal hozzájáruljon a közös értékeken, történelmen és kultúrán alapuló magyar és európai identitás erősítéséhez.

A pályázati felhívás tekintetében I. világháborús hadisírnak minősülnek mindazon temetési helyek, ahol magyar honosságú, I. világháborúban, honvédelmi kötelezettségük teljesítése során elesetteket, vagy azzal összefüggésben szerzett sebesülést,

betegség következtében, vagy hadifogságban meghaltakat temettek, vagy az azóta eltelt időszakban újra- vagy áttemettek, ideértve azokat a területeket is, amelyek jelenleg nem temetői funkciót töltenek be.

A fenti célok megvalósítása érdekében benyújtott pályázat eredményes volt, és a pályázatiíró 700 000 Ft támogatást ítélt, amelyhez az egyházközség 57 000 Ft önrészt + 80 000 Ft tervezési költséget vállalt magára.

A felújítási tervben foglaltak szerint az alábbi munkák lettek elvégezve:

Kerítés lebontása, új vasbeton alap elkészítése, a régi szegélylap (márványlapok) tisztítása, a kovácsoltvas kerítés és kapu rozsdamentesítése és újrafestése, a hét darab sírkő újracsiszolása, feliratok felújítása, festése és új betonlapra helyezése. A sírkert körül és a sírkerthez vezető úton vasbeton alap készítése és annak térkövel történő burkolása, a sírkertben örökzöld növények ültetése, a sírkertben obelix gránit sírkőre az „I. Világháborúban elhunyt katonák sírkertje” felirat felvétele és festése.

A gránit sírkövet a Református Egyházközség ajánlotta fel az emlékhely nevének megjelölésére.

A felújítás tervét és műszaki leírását Barkóczi Tamás okl. ép. mérnök készítette.

A kivitelezést Müller Zoltán kőfaragó-épületszobrász mester végezte el.

A felújítás augusztus végére, a vállalt határidőre befejeződött, a pályázat elszámolása, pénzügyi és szakmai beszámoló elkészítése október második felében megtörtént. Az átadóünnepségre november 2-án került sor.

A rendezvényt dr. Báldy Zoltán, Szabadszállás város polgármestere nyitotta meg, aki bevezetőjében a Nagy Háború kirobbanásának okairól, majd következményeiről beszélt. A megújult sírkertet Máté Sándor alezredes, tábori lelkész áldotta meg, a kegyelmi imát Kiss József plébános mondta el. A rendezvény koszorúzással zárult.

A felújítás eredménye: A jövőben a felújított I. világháborús emlékhelyen az évfordulók alkalmával az önkormányzat, a Honvéd Nyugdíjas Klub, a történelmi egyházak, civil szervezetek, a hősi halottakra emlékezők, családtagok, az általános iskola diákjai (pl. rendhagyó történelemórán) méltó módon és helyen róhatják le kegyeletüket és helyezhetik el a tisztelet, az emlékezés koszorúit és virágait.

Holczmann Mihály

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Mindenszentek ünnepén az orgoványi katolikus temetőben bemutatott szentmise keretében megáldottam az újonnan elkészült esőbeálló, vagy ha úgy tetszik, kültéri ravatalozót. Nagyon szép lélekszámmal vettünk részt az ünnepi szentmisén, ahol jelen volt Varga József, a Hirös Temetkezési Kft. ügyvezetője, akinek köszönetemet fejeztem ki, hiszen Ő volt az, aki a beruházást elindította, ugyanis a ravatalozó előtti térburkolat az ő saját beruházása, továbbá a temető főbejáratától, egészen a ravatalozóig elkészült aszfaltút teljes beruházásának 50 százalékát is önrészként fedezte, továbbá jelen volt Beke István, izsáki ácsmester úr is, mint kivitelező. Azt gondolom, az orgoványiaknak régi álma vált valóra az esőbeálló megépítésével! Azt is el kell mondani őszintén, hogy kötelességünknek éreztünk ezt az álmot megvalósítani, egyrészt a sírhely felett rendelkezők miatt, akik becsületesen rendezték a sírhelymegváltásukat, és természetesen az orgoványi emberek megbecsülése miatt, akik nagyon pozitívan véleményezték a temető díszét. Ezúton is örömmel mondhatom, hogy a temető üzemeltetőjével kialakult többéves jó kapcsolatnak köszönhetően 2018. január 1-jétől újabb öt évre üzemeltetési szerződést fogunk kötni! További együttműködő munkánkra Isten áldását kérem, mert emberé a munka, Istené az áldás!

Dr. Czár János
plébános

Az aracsi pusztatemplom

2015-ben a Délvidéken jártam, amikor kísérőink elvittek egy különleges helyre. A Bánság szerbiai részén, a Törökbecse, Beodra és Basahíd közötti határban egy téglalapú monumentális romjai találhatóak. A templom eredetileg három köríves, apszisos, nyolcszögű és kötegel pillérekkel tagolt háromhajós, bazilikális szerkezetű, boltozott, román stílusú építmény volt, amelyet utóbb az északi mellékhajó keleti szakasza fölé emelt, a ferences liturgiái szokásoknak megfelelően elhelyezkedő toronnyal egészítették ki. A templomból mára a nyugati fal, a szentélyrész a hozzá csatlakozó északi főhajófal két árkádnyi szakaszával és a toronnyal maradt fenn eredeti állapotban. Ezeket a részeket az 1970-es évek ásatásait követően, a romállapotot továbbra is fenn tartva, kiegészítették.

A kolostori épületek föld alatti maradványai a templomtól északra terülnek el. A kőzetek vizsgálata alapján kiderült, hogy a mészkövek a Budai-hegység-ből származnak.

Az alaprajz, a pillérformák és a szentélyrész előtti szakasz a Csák nemzetségi vértesszentkereszt templomáéval, a boltozati rendszer pedig a franciaországi Bourges székesegyházát is jellemző megoldással rokonítható.

Az aracsi pusztatemplomról nagyon kevés írott anyag maradt az utókorra. Az építésének idejéről eltérő vélemények alakultak ki. Van, aki a XI. századra teszi felépítésének idejét, de sokkal többen vannak azok, akik a XIII. század első felét tartják valószínűbbnek. A templom helyén valószínűleg egy korábbi templom állt. A pusztatemplomnak mint jelképnek fontos alkotóeleme a feltételezett Szent István-i alapítás. III. Orbán pápa 1187. évi bullájában említi Aracsot Ecclesias Margarethae de Characha

néven. Az 1256. évi esztergomi zsinaton az apátok között volt Nikolaus de Arachis, feltehetően Aracs apátja. A tatárjárás idején, 1241-ben, de valószínűbb, hogy a kun lázadás során, 1280-ban az aracsi monostort kifosztották, megrongálták, egyes részeit lerombolták, és ezután hosszú ideig elhagyatottan állt. Erzsébet királyné, Nagy Lajos király édesanyja 1377-ben újjáépíttette a megrongált aracsi monostort.

A magyar királyoknak fontos lehetett e szent hely, mert újból és újból a védnökségük alá vették, törődtek vele. Az újjáépített aracsi monostort Erzsébet anyakirályné a ferenceseknek adományozta IX. Gergely pápa jóváhagyásával. A XV. század lehetett Aracs fénykora. 1422-ben mint vásáros helyet említik, 1440-ben mezővárosként van feltüntetve, majd 1450-től többször itt tartották a Torontál megyei gyűléseket. Aracs városa 1536-ban a nagy pestisjárvány következtében elnéptelenedett. Akik nem betegedtek meg, azok igyekeztek elmenekülni a halálos járvány elől. Az a kevés ottmaradt lakos, aki túlélte a járvány pusztítását, újabb megpróbáltatások elé került. Megjelent a török veszedelem. Annak érdekében, hogy ellen tudjanak állni a támadásoknak, a monostort várszerűen megerősítették. Mohamed Begler bég 1551 szeptemberében nagy erővel érkezett Becse alá. A török 1551. szeptem-

ber 18-án foglalta el Aracs megerősített kolostorát. Aracs védői az első ágyúlövés után elmenekültek a ferencesekkel együtt. A menekülés valószínűleg a templomot a becsei várral összekötő alagúton történt. A török meglegedett az aracsi templom keresztjeinek ledöntésével, belső értékeinek kifosztásával, tönkretételével. A templomot magára hagyta, és továbbvonult. Innen kezdődik az aracsi templom négy és fél évszázados árvasága, elhagyatottsága és gazdátlansága. A romok a környék elnéptelenedésének, majd a 19. századi romkultusznak és a művészettörténeti-régészeti tudomány általi felfedezésnek köszönhetően menekültek meg a teljes pusztulástól. Fennmaradásuk állagmegóvó helyreállítási munkák eredménye.

Az 1990-es években a délvidéki magyarság újra felfedezte az aracsi pusztatemplomot, amely fokozatosan a délvidéki magyarság jelképévé, kultikus emlékhelyévé vált. Az aracsi pusztatemplom mindenfajta történelemhamisítási kísérlet ellenére magyarságunk 1000 éves ittlétét képviseli. Két civil szervezet, valamint a délvidéki magyarság közéleti szereplőinek adományozandó díj viseli e nevet. A civil szervezetek sokat tesznek annak érdekében, hogy a templomrom legalább a jelenlegi állapotában fennmaradjon.

Puskás Béla

Fotó: Puskás Béla

www.premiumurna.hu

Urnák és temetkezési kellékek

Právonál Kft.

tel: 30/949-9901

A Nagykőrösi Református Temető fejlődése

A város folyamatosan felfalta a temetőt

Nagykőrös egy Pest megyei polgári sziget, egy református menedék.

Igazán nem esik távol még a fővárostól sem, de mégis speciális a helyzete. Jelentős ipara tulajdonképpen sosem volt, a gazdaságát a mezőgazdaság, az állattenyésztés és a kereskedelem határozta meg.

A török uralom alatt közvetlenül a szultán fennhatósága alá tartozó khsz város volt, kiváltságokat élvezett, ezért elkerülték a pusztítások, sőt fejlődni is tudott. A kirott adót önállóan szedte be, a belügyeket magyar rendtartás szerint saját maguk intézték és szolgáltatattak igazságot, továbbá önállóan gazdálkodtak a befizetett adón felül megmaradó bevételeikkel.

Nagykőrös a XVIII. században is viszonylagos autonómiát élvezett, az 1820-as években a mezőváros megváltotta magát földesuraitól, szabadalmas mezőváros lett. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc után élte Nagykőrös a virágkorát, mikor is több akadémikus is a gimnáziumban tanított, köztük Arany János. Éppen azért jöttek ide, mert ez ideális menedék hely volt a Bach-korszakban a Habsburg-

uralommal szembeni passzív rezisztenciára, amely ellenállás jellemezte ekkor a magyar nemességet és a polgári gondolkodókat is.

Nagykőrösön a XVI. század közepére a város lakosai túlnyomó részben a református hit követőivé váltak, és csak kisebb részben maradtak katolikusok. 1668-ban már nem volt Nagykőrösön a katolikusoknak állandó rendes lelkészük, és a régi templomot csak a reformátusok használták. A XVII. század közepén a városi tanács is református polgárokból állt.

Történetileg Nagykőrösön úgy alakult, hogy a református temető vált a város fő temetőjévé. A Nagykőrösi Református Temető története és fejlődése nagyon jól példázza a város fejlődésének, és ezzel párhuzamosan a temető folyamatos átalakulásának összefüggéseit. A lakosság növekedésével és a korábbi temetőrészek lezárásával párhuzamosan folyamatosan új temetőrészt kellett nyitnia a városnak. A lezárt temetőket pedig a város az elmúlt századokban sorra felfalta, a lezárt temetőket területét sorra felparcellázták és beépítették.

A ravatalozó oszlopos előtere, ahonnan jól látszik a kovácsoltvas kerítéssel elválasztott kripták sokasága

Hazánkban a modern kori temetők kialakulásának legfontosabb mérföldköve Mária Terézia 1780-as rendelete. Ezen rendelet tiltotta meg a templomok körüli temetkezést, és indította el a temetők városon kívüli kötelező létesítését. De ez nem jelenti azt, hogy ne lettek volna már ezelőtt is a városon kívül temetkezési helyek vagy temetők. Például Nagykőrösön is vannak erre vonatkozó feljegyzések. A templomot körülvevő erőd fal ugyanis egyrészt kis területet ölelt fel, másrészt a XVI. században elterjedő reformáció hívei a katolikusoktól elkülönülve – a templomkerttől távolabb – kívántak temetkezni. Tehát Nagykőrösön viszonylag korán létrejöttek temetők a városon kívül.

(Érdekesség, hogy Nagykőrösön a templomot körülvevő erőd falat az 1830-as években bontották el, és a gimnázium alapjába építették be a bontási anyagot. Ebben a gimnáziumban, a Nagykőrösi Református-

Ezek az osztrák katonai térképek Nagykőröst mutatják a XVIII. és a XIX. században. A régebben csak kereszttel jelölik a település déli részén a temetőt (ez az 1740-ben lezárt pestises temető), míg egy évszázaddal később már látszik a nagy kiterjedésű, nevében is reformátusnak jelölt Ótemető (Calvinischer-Friedhof) szintén a település déli részén, de a kecskeméti út túloldalán

tus Gimnáziumban tanított 1851-től 1860-ig Arany János.)

1628-ból és 1740-ből is maradt fenn feljegyzés városon kívüli temetőről, az 1740-es például a vármegyei küldöttség határozatáról szól, amely a pestis áldozatainak eltemetése után a temető lezárásáról és felárkolásáról rendelkezik. Ezt a temetőt ezt követően a város nem használta, erdős térséggé változott, és 50-60 évvel később, az 1800-as évek elején felparcellázták, a város benépesítette.

1740 után kezdték el a később Ótemetőnek nevezett temetőt használni a nagykőrösiek, ahonnan az 1750-es években a vásár helyét a temetőn kívülre vitték, hogy jobban elférjenek. Ebből is látszik, hogy a temető ekkor még együtt élt a várossal, nem különült el a mai értelemben. Sírkövek ekkor még nem voltak jellemzőek, hanem fa sírjelzők, de gyakorta sírjel nélkül is temetkeztek a szegényebb családok. Nagykőrösön egyedi gombosfák, kopjafák honosodtak meg, amelynek még ma is van nyoma a temetőben. De jellemzően a temető fás, ligetes térség volt.

1802-ben egy tanácsulési jegyzőkönyv tartalmazza, hogy a temetőhöz újabb területet kell csatolni, mert betelt. 1827-ből fennmaradt a temető térképe a főúttal és a temetőszínnel, ahol a temetési gyászszertartásokat tartották. A temetőszínt 1882-ben bontották le.

1855-ben ismét megtelt a temető- és a

temető bővítéséről döntött a városi tanács, a régi részben pedig ekkortól új temetések nem engedtek. Az 1859-es térképen ez már látszik. 1859-ben további területet csatoltak a temetőhöz, amely összesen ezáltal 47 hektár kiterjedésű lett. Az Ótemetőt (temetőrészt) végleg 1870-ben zárták le végleg. A mai temető az 1855-ös és az 1859-es csatolású területeken helyezkedik el, körülbelül 26 hektár nagyságban. Az Ótemetőt a város fokozatosan elfoglalta, felparcellázták és házakal épült be.

Arany János is körülbelül ebben a formájában láthatta a temetőt, amikor 1851 és 1860 között Nagykőrösön tanított. A temető egy nagy liget, sőt szabályos erdő lehetett, a sírjelek pedig többségében legfeljebb kopjafák voltak, sírkövet még alig lehetett látni. Arany nagyon szerette a temetőt, ezt írta Szilágyi Istvánnak 1857-ben: „Itt minden multságunk a temető. Ennek árnyas fái közé megyünk tavaszi friss léget – a mezőnek édes lelkét – színi.” A temető minden irányból árkokkal volt körbevéve, hogy az állatok ne hogy beköboroljanak, ezért hídon kellett bemenni.

A temetőben 1893-ban épült meg a halottsház, ahonnan az öngyilkosokat, a boncoltakat és a nincstelenekeket temették. 1894-ben épült meg a temető mellett a járványkórház. A második világháború végéig a rendes temetések esetében háznál ravataloztak. 1944 után vált általánossá a

temetői ravatalozás, a halottsház Szarvas György tervei alapján 1947-ben átépült, kiegészült egy árkaodos fedett előtérrel, ravatalozóvá vált. Az átépítés után – amelyet a város finanszírozott – a ravatalozó átkerült a református egyház tulajdonába. A járványkórház épületét a háború után a szovjet katonák használták, a romos épületet 1990-ben bontották le.

A második világháború után a betemetett temetőrészek területe nem nőtt tovább, 1953-tól a régebbi parcellákat (táblákat) elkezdtek újraosztani. Nagy az eltérés a régi temetői kiterjedés és a mai terület között. Ráadásul úgy, hogy a mai temető erdős részei és a mezőgazdasági művelésre kiadott táblák nincsenek is használatban. A korábbi nagy temetőterületet főként az indokolta, hogy nem voltak rátemetések és újra betemetések, ekkor még folyamatosan haladtak a sírok megnyitásával, és időről időre a halandóság is jelentősebb arányú volt.

Jól látszik tehát, hogy a XX. század elejéig folyamatosan változott a temető mérete, és körülbelül 50-60 évente a városi legelők rovására új temetőrészt nyitottak a temetések részére.

Jelen írás elkészítéséhez ezúton is köszönöm a Nagykőrösi Református Egyház, és azon belül is Szabó Gábor lelkészelnök és Rácz Péter egyházközpontnok, helytörténeti szakértő segítségét.

Gerencsér Balázs

Nagykőrös mai térképén pirossal jelölve látható az 1740-ben lezárt pestises temető és mellette a Kálvin tér és a Mikes Kelemen utca között húzódó részre vetítve az 1870-ben lezárt Ótemető. Ma a korábbi Ótemetőtől délre eső, fával jócskán fedett terület a Református Temető.

Valóban „morbid”, „szokatlan” és „abszurd” egy sírásó verseny?

Magyarországi
Temetőfenntartók
és Üzemeltetők
Egyesülete

A szakma tudja, hogy korántsem. Az élet mindennapos része az elmúlás. Ennek kegyeletteljes és emberi kezelése viszont már magas szintű szakmaiságot igényel. Mindezek szellemében került megrendezésre az MTFE szervezésében, szeptember 2-án Gyulán, a Református Ó Egyházi Temetőben a II. Országos Sírásó Verseny.

A kezdeti nehézségeken túljutva, mely az első ilyen megmérettetést övezte, a szakma örömmel vette, hogy kisebb hezitálás után, de újból megrendezésre került az erőpróba. Külön köszönet Gyula Város Önkormányzatának, a Gyulai Református Egyházközségnek és a Pietas Kft.-nek a színvonalas lebonyolításért.

Mint ahogyan a verseny megnyitóján Puskás Béla is elmondta, a temető egy olyan közösségi hely, ami az élők és a holtak találkozási helye is egyben. Sokaknak viszont még ennél is több, a munkahelyük. Az itt dolgozók számára fontos szakmájuk

elismeretése, akár egy ilyen rendezvény keretén belüli bemutatása. Ezekkel a gondolatokkal már Varga József, az MTFE elnöke kapcsolódott szorosán az előtte szólóhoz.

A város alpolgármestere, Alt Norbert is reményét fejezte ki arról, hogy a jövőben elismertebbé válnak majd a halállal összefüggő, akoré tartozó munkahelyek az ilyen gondolatformáló események hatására, mint a sírásó verseny.

A lelkesítő, de mégis a szakma tiszteletét és a hozzá tartozó érzelmi hozzáállást egyszerre magában foglaló beszédek után

kezdődött meg az erőpróba, melynek győztese a hódmezővásárhelyi Csongrád Megyei Kegyeleti Kft. csapata lett. Vezetőjük, a cég ügyvezetője, Varga György osztotta meg tapasztalatait és elgondolásait a versenyről, a sírásásról és az egész szakma megítéléséről.

Varga György elmondta, hogy az első megmérettetésből tanulva sikerült a szabályzat bonyolultságát úgy leegyszerűsíteni, hogy a verseny lefolyása könnyedebé vált ugyan, ám az igazságos elbírálás nem szenvedett csorbát. Szükség volt az újításokra, már csak avégett is, mert egyik

csapat sem tudta elérni a kiírt sírmélységet (160 cm), köszönhetően a talaj minőségének és annak, hogy a 19. században itt még temetkeztek. Fontos lett tehát a részarányos idő/teljesítmény számítás bevezetése.

Megemlítette, hogy a verseny egyik nehezítő tényezője maga az időjárás volt. A gyönyörű napsütés és a kellemes, nyári kánikula bizony embert próbáló feladattá tette az amúgy sem könnyű sírásást. Az érdeklődők és a sajtó talán most szembesült először tárgyilagosan – nem magánemberként – gyásszal terhelve azaz, hogy milyen nehéz fizikai munka is ez valójában. Elmondta, hogy csapatának tagjai, Krucsai Zsolt és Szűcs Lajos, mindketten kemény kötésű, szívós emberek, de a lelkük nekik is érző. Nagyon jól emlékszik Zsolt szavaira, melyet egy újságíró azon kérdésére adott, hogy mi viseli meg őt ebben a szakmában leginkább. Zsolt nem is a fizikai megterhelést említette, hanem az elhunyt családtagjainak fájdalomának látványát. Arra is kitért, hogy bár nagyon örül az első helyezésnek, de öröme nem teljes, mert tudja, szerencsájük is volt a sírhelysorsolásnál. Szeretné felkészültségüket a jövőben egy egységesebb talajszerkezetű versenyen is megmérgettni.

Lényeges mozzanat tehát éreztetni sírásóinkkal, hogy a szakma nagyon fontos részei ők is, hiszen a hozzátartozóknál ők képviselik a temetkezést, ők találkoznak először és utoljára az elhunytal. Ez a verseny tehát az ő megbecsülését is jelzi. És ami a szakma megítélését illeti, még kétes ugyan, mert az abszurd, a morbid és a szokatlan jelzők ott vannak az újságcikkek szalagcímeiben a sírásó verseny kapcsán, ám a tartalom már a pozitív irányba billen. A verseny szervezése – úgy tűnik – elérni látszik célját. A közvéleményt formáló sajtó már nem elutasító. Mindenképpen

folytatni kell az irányt, hogy munkánkat közelebb hozzuk az emberekhez, gondolkodásukat lassan formálva, számunkra is nagyobb mozgásteret nyerünk akár piaci megjelenésben, akár szolgáltatásaink újszerű találásában. Így összegezte Varga György az esemény hatását a közvéleményre és a szakma megítélésére vonatkozóan.

Bízom benne, hogy egy harmadik sírásó verseny már hagyományteremtő erővel bírna. Ezzel a gondolattal szeretném buzdítani a csapatokat a minél nagyobb arányú részvételre, hogy mind magunknak, mind a kívülágnak megmutathassuk különleges szakmai képességeinket, amelyeket az emberek legnehezebb élethely-

zetükben kell, hogy támaszul kapjanak tőlünk.

A verseny eredményei:

A szakmai zsűri értékelése alapján az első három helyezett pénzzutalmat (50 000 Ft, 30 000 Ft, 20 000 Ft), illetve egy kupát kapott.

1. helyezett: **Csongrád Megyei Kegyeleti Kft., Hódmezővásárhely**
2. helyezett: **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Kft., Nyíregyháza**
3. helyezett: **Köz-Értékesítő Szolgáltató Kft., Békéscsaba**

A különdíjasok 20 000 Ft-ot és kupát kaptak.

Hantolás különdíjban részesült: **Köz-Értékesítő Szolgáltató Kft., Békéscsaba**

Esztétika különdíjban részesült: **Hírös Temetkezés Kft., Orgovány**

Komlódi Gabriella

Részt vevő csapatok:

BTI Zrt., Csepel
Köz-Értékesítő Szolgáltató Kft., Békéscsaba
Omega Temetkezés, Kisvárd
Tankó-Walter és Társa Kft., Cegléd
Rex Salus Kft., Törökbálint
Csongrád Megyei Kegyeleti Kft., Hódmezővásárhely
Tótkomlósi Naplemente Temetkezési Szolgáltató Kft., Tótkomló
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Kft., Nyíregyháza
Hírös Temetkezési Kft., Kecskemét
Hírös Temetkezési Kft., Orgovány
Panteon Kegyeleti Kft., Szekszárd

**III. Sírásó verseny
2018. szeptember 8.
Dunaújváros**

**Jelentkezni: www.mtfe.hu
2018. július**

Ünnepi közgyűlés a Magyar Temetkezési Szolgáltatók Országos Szakegyesületének 20 éves megalakulása alkalmából

2017. november 24–26. között került sor Balatonalmádiban a MATESZSZ fennállásának 20 éves évfordulója alkalmából rendezett ünnepségsorozatra.

November 24-én, pénteken este egy kötetlen beszélgetést folytattunk Lente Zsuzsannával, a Belügyminisztérium főtanácsos asszonyával a temetkezési szakma jelenlegi helyzetéről és viszonylagos jövőképeiről.

November 25-én, 10 órától került sor az ünnepi közgyűlésre, melyet ezen alkalomból rendhagyóan kezdtünk. Megemlékeztünk a MATESZSZ minden olyan tagjáról és alapítójáról, akik jelenleg már nem lehetnek közöttünk. Emlékeztetőül: Borbély Attila, Csényi László, Horváthné Németh Erzsébet, Hosszú Gyula, Kárai Ferenc, Kerékgyártó Imréné, Nagy Péterné, Palkovics Jenő, Szabó Attila, Szadai Lajos, Szávay Béla.

A megemlékezést követte a közgyűlés, melyen értékeltük az elmúlt év szakmai tevékenységeit, elfogadtuk a pénzügyi beszámoló előzetes adatait, és terveket szőttünk a jövő év szakmai teendői

felől. A délelőttöt fűszerezendő végighallgattunk három előadást. Elsőként a vízbemosásos temetési szertartásról kaptunk széles körű tájékoztatást Rózsa Ferenc jóvoltából, aki a Ponte Florem Kft. tulajdonosa. A második előadás bevezetett bennünket a lovas, hintós temetések rejtelmibe, megismerhettük, hogy mennyi munka, türelem és idő rejlik egy ilyen temetés előkészületeiben. Az utolsó téma pedig a nemzetközi halottszállítás egyre nehezebb bürokratikus rejtelmét tárta elénk Novák Gergely előadásában.

A nap fénypontja a közös ünnepi vacsora volt, melyen megtisztelt bennünket Horváth József, az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület (OTEI) elnöke, Varga József, a Magyarországi Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesülete (MTFE) elnöke, Tankó Zoltán, a Temetkezési Szolgáltatók Közép-Magyarországi Szövetsége (TSZKMSZ) elnöke, Antal Ferenc, a Magyarországi Krematóriumok Szövetségének alelnöke, aki MATESZSZ-tagunk.

A MATESZSZ jogásza, dr. Horváth Zsuzsanna jóvoltából egy csodás koncertet hallgathattunk St. Martin művész úr előadásában. A nap gasztronómiai záróeseménye egyesületünk megalakulásának 20. évfordulójára készített torta elfogyasztása volt.

Az ünnepségsorozat a szálloda szervezésében rendezett Katalin-napi bállal ért véget.

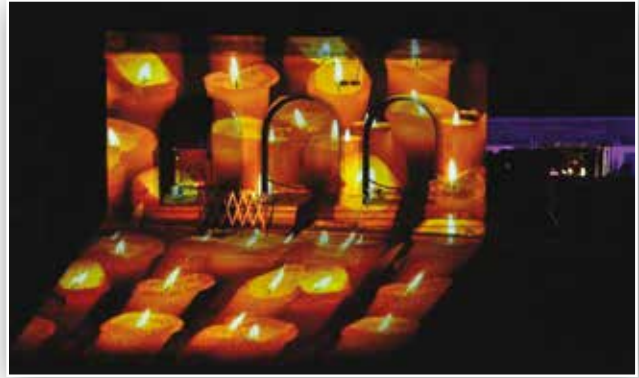
Palkovics Katalin

Halottak napi megemlékezések Budapesten

Különös és megható hangulat lengte át az Új Köztemetőt és a Farkasréti temetőt Halottak napján.

Az őszt, az elmúlást idéző kegyeleti motívumok fényfestés formájában díszítették a temetők bejáratait, ezzel kalauzolván el és segítve a ráhangolódást a megemlékezés megható pillanatában.

A Budapesti Temetkezési Intézet Zrt. által rendezett közös kegyeleti megemlékezéseken Tóth Vera énekelt szívszorító dalokat és

Hirtling István szavalt a halál misztériumát líraian feldolgozó verseket. Végezetül a katolikus református és az evangélikus egyház lelkeszei a Szentírásból és a Bibliából részleteket idéztek, melyek szóltak az örök életről és a megváltásról.

E meghitt együttlétnek immáron évről évre az Új Köztemető és a Farkasréti temető ad otthont.

Pénzes Kristóf

Uszkay Huba református lelkész

1993-ban a nagy lelkészhiány enyhítésére gyülekezeti szolgálatot vállalt az Érmelléki Református Egyházmegyéhez tartozó gálospetri gyülekezetbe. 1994-ben segédlelkézi kinevezést kapott. 1995-ben kinevezték a Berettyószéplaki Református Egyházközség lelkézi szolgálatának végzésére. A szolgálatokat 2006. május 1-jéig végezte, majd kérésére 2008. december 1-jétől kinevezésre került a Somogyi Református

Egyházmegyében található Kadarkúti Lelkészi Körzetbe.

A Kadarkúti Lelkészi Körzetben végzett szolgálat mindenben folytatása a korábbi gyülekezetekben végzett szolgálatának. Szolgálatának szerves része a jeles évfordulók megünneplése. Rendszeresen megszervezik a gyerekek nyári hittanos táborát, az adventi evangelizációs alkalmakat, a nők világimnapjai istentiszteletét vendéglelkész szolgálatával. A kadarkúti ökumenikus énekkarral néhány éven keresztül résztvevői voltak a Somogyi Református Egyházmegye kórustalálkozóinak. A hedrehelyi templomban rendszeresen fogadják a Kadarkútról Visnyére tartó „Szent Ivántól – Szent Jakabig” elnevezésű zarándokmenetet, Kadarkúton pedig a „Feltámadási menet Magyarországról” nevű, a Kárpát-medencét felölelő nemzeti és lelki összefogást elősegítő zarándokmenetet. Kadarkúton többször szerveztek jótékonyági előadásokat és orgonakoncerteket. Rendszeresen megemlékeznek a kiemelkedő egyházi évfordulókról (hitvallás éve, reformáció 500. évfordulója). 2006-ban, hálaadó istentisztelet keretén belül kopjafaavatással ünnepelték a templom épí-

tésének 100 éves évfordulóját, Visnyén a 150 éves évfordulót. A 2011-ben, nyolc napra szervezett erdélyi kirándulásnak az áldásait a mai napig érzik. A lelki építés és gyarapítás mellett gondot fordít az egyház épületeire is. Elvégezték a kadarkúti templom tetőcseréjét és külső javítását, a parókia tetőcseréjét és fűtőkorszerűsítését. A ladi templomon minden évben sikerült kisebb javításokat elvégezni önerőből vagy helyi segítséggel. A hedrehelyi gyülekezetben is csak külső segítséget kapva tudtuk kicserélni a toronyfeljáró lépcsőit és két ablakot.

2016. október 23-án, Ladon a Történelmi Vitézi Rend Dél-magyarországi Széke és Lad Község Önkormányzata támogatásával nagyszabású ünnepi megemlékezésen vettek részt az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulója alkalmából. Templomukban emléktáblát avattak Papp István 1956-os mártír lelkész emlékére.

Névjegy:

1970. május 7-én Érmihályfalván született. Szülei, Uszkay Gyula és Lunczer Katalin Borbála református tanítók voltak.

Szülővárosában járt az általános iskolába, majd mezőgazdasági szakiskolában tanult. Teológiai tanulmányait 1989-ben kezdte meg Kolozsváron, az Egyetemei Fokú Egységes Protestáns Teológiai Intézetben. Tanulmányait a második lelkészképesítő vizsga után, 1995-ben fejezte be. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület 1996. augusztus 31-én, Nagyváradon tartott jubileumi közgyűlésén lelképásztorrá szentelték.

1992. július 4-én kötött házasságot Benedekfi Zsuzsanna pedagógussal. Gyermekük: Huba Mátyás és Lilla.

Ars poeticája: „...Vigyázz nagyon magadra, hogy meg ne feledkezz azokról, amiket saját szemeddel láttál; ne vesszenek el emlékezetedből egész életedben! Ismertesd meg azokat fiaiddal és unokáiddal is; azt a napot, amelyen ott áltál Istened, az Úr előtt a Hórében, ahol ezt mondta nekem az Úr: Gyűjtsd össze a népet, hogy meghallgassa igéimet, és tanuljanak meg félni engem mindig, amíg csak a földön élnek, sőt tanítsák meg erre a fiaikat is.” (5Móz.4,9-10.)

Ebben az Igében – számára – benne van minden, ami annak az áldott életnek az ajándéka, amivel Isten megajándékozta: az élet szeretete és tisztelete, az Isten szerinti igaz érték megőrzése és továbbadása; a Megváltó kegyelmének és szeretetének személyessége. Ezt az érzést számára Reményik Sándor Öröktűz című versének sorai is megerősítik:

„Egy lángot adok, – én is kaptam azt / Messziről, mint egy menyeyi vigaszt / Egy lángot adok, ápolod, add tovább / És gondozd híven...”

Puskás Béla

Mantex 1989

*Köszönjük a közös munkát, a bizalmat
és a folyamatos fejlődésre biztató együttműködést.
Kívánunk nagyon boldog Karácsonyt,
egészségben, sikerekben és örömeiben gazdag
Új Évet!*

*H-8400 Ajka, Széchenyi u. 188.
Tel./Fax: +36/88/214-099
web: www.mantex.hu
e-mail: mantex@mantex.hu*

Karsol[®]
The coffin manufacturer

KELLEMES KARÁCSONYI ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET
KÍVÁNUNK!

WWW.KARSOL.HU